

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20
ДИНАРА
1952

Година XXIV. Број 596
Субота, 1. јун 1963. год.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

АЛИ, ТИ ИМАШ ФРАКТУРУ
ЛОБАЊЕ! УВИДЕШ СЕБЕ
АКО ОВАКО НАСТАВИШ!

ТО ЈЕ МОЈ ЖИ-
ВОТ И ЈА ГА ВОЛИМ
ОВАКВОГ... БРЗ И ПУН!
НЕКА ГОРЕ СВЕ СВЕ-
ЋЕ И НЕК МЕ ПРЕЈУ
ДОК СЕ НЕ УГАСЕ!

ОВАЈ СВЕТ ЈЕ СУВИШЕ
ХЛАДАН, МРАЧАН И
ОЗБИЉАН! И ТИ СИ
СТАКАВ... СУВИШЕ
ОЗБИЉАН!

ПОГЛЕДАЈ
НАШУ ЗЕМЉУ!
СВИ СЕ НЕШТО
ГЛОЖЕ... УТРКУ-
ЈУ СЕ... ГУШЕ СЕ
У СОПСТВЕНИМ
АМБИЦИЈАМА!
ЗАШТО ОНДА НЕ
ЖИВЕТИ БРЗО...
И УГАСИТИ СЕ
БРЗО!

ВИ СЕ
СВИ С ЊОМ
СЛАЖЕТЕ?

НЕГО!

ЗАШТО
ДА
БУДЕМО
ОЗБИЉ-
НИ!

ДОСТА ПРИЧЕ!
КО ЋЕ МЕ ПО-
ВЕСТИ НА ЈЕД-
НУ РАКЕТНУ
ИГРУ!

АЈДЕ
РЕА! ЈА
ЋУ!

ЗИНО! ТИ СИ
ЧОВЕК! УПОЛА
СИ МРТВА... А
ЖЕЛИШ ДА
ИГРАШ!

ЗНАШ ДА
ВОЛИМ САМО
ОПАСНОСТ!

И ПРИПАЗИ,
ГОРДОНЕ, ДА СЕ
ОПЕТ НЕГДЕ НЕ
СРЕТНЕМО У
СВЕМИРУ!

ТИ ТО ОЗБИЉНО
ПРЕТИШ, ЗИНО?

ЧУО СИ,
ГОРДОНЕ!

ДОБРО! ПРИХВАТАМ
ВАШУ ИГРУ! РАКЕТ-
НУ ИГРУ! У ДВЕ РА-
КЕТЕ! АЛИ РЕА
НЕЋЕ УЧЕСТВО-
ВАТИ!

ВА-
ЖИ!

АКО ГА ПОБЕДИМ ПРИСТА-
ЈЕШ ЛИ ДА ПОЋЕШ
У БОЛНИЦУ?

ЗАЖАЛИЋЕШ
ШТО СИ ИКАД
ВИДЕО РАКЕТУ,
СТАРИ!

ОВО ЈЕ
ПРЕВИ-
ШЕ!

ЗИНО И
ГОРДОН У
РАКЕТНОМ
ИГРАЧКОМ
ДВОБО-
ЈУ!

КО ЛИ
ЋЕ
ПРВИ
ИЗГУБИ-
ТИ
НЕРВЕ!

ЗИНО
ЈЕ У
ТОМЕ
НЕПО-
БЕДИВ!

РАКЕТНА ИГРА
НИЈЕ ШТО И ОС-
ВАЈАЊЕ НЕПОЗНА-
ТИХ ПЛАНЕТА! ПО-
КАЈАЋЕ СЕ ГОРДОН!

УЗЛЕТЕ-
ЛИ СУ!

ОВО ЋЕ БИТИ
ЗАБАВА!

У ОВОМ БРОЈУ: Изуми
наших дедова. Друје зем-
ље — друји обичаји. Па-
вијанка као ђасџирица.
Хемијски елементи и гео-
графичка. Највећи водо-
пад на свету. Анејдоије.

КРОЗ ВЕКОВЕ

ПАГОДА МИРА

У 18. веку, за време
рата Бурме с Тајлан-
дом, бурманска војска
продрла је на тајланд-
ску територију и опсе-
ла утврђење Нан. Оп-
сада се отегла и уско-
ро се у обема војскама
појавило много заточ-
ника окончања рата. Та
да је донета мудра од-
лука: уместо да се на-
ставе борбе, договорено
је да се организује

такмичење у видању:
свака зараћена страна
подићи ће пагоду висо-
ку дванаест метара а
она војска која буде
прва готова сматраће
се победником у рату.
Тајландска војска по-
дигла је пагоду за се-
дам дана и тако је од-
нела победу без крви.
Бурманска војска испу-
нила је услове мирног
„пораза“.

ПРВЕ КАЉАЧЕ

Индијанци из базена
реке Аризоне почели су
да носе гумену обућу
много пре Европљана.
Правили су је веома јед-
ноставно: стављали су
ногу под млаз сока који
се сливао низ кору
каучуковог дрвета.
Стврднувши се, каучук
је добијао облик сто-
пала.

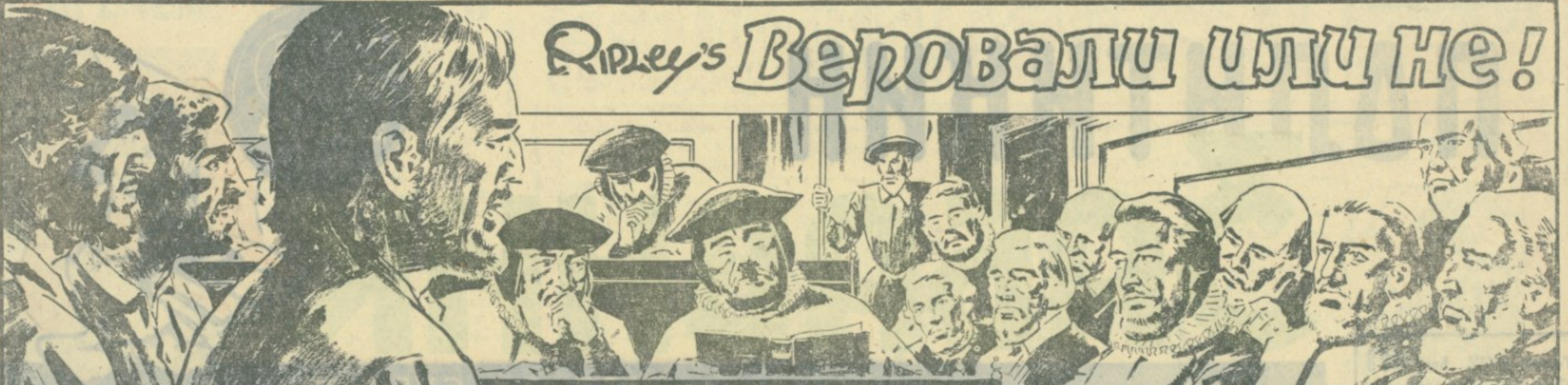
У 18. веку у Северну
Америку била је уве-
зена прва оваква обу-
ћа. Ове „каљаче“ про-

даване су позлаћене и
биле су веома скупе.

Нова обућа брзо је
ушла у моду. Њен је-
дини недостатак био је
тај што се ноге кулаца
нису увек подударале с
размерама ногу Инди-
јанаца према којима су
„прављене“. Решење је
пронашао један вешт
трговац који је послао
у Бразил, где су „каљаче“
израђиване, дрвене
калуле разних величина.

Ripley's Веровати или не!

ОСУЂЕНИ СУД!

6 СУДИЈА И 12 ПОРОТНИКА ИЗАБРАНИХ ДА 1587. ГОДИНЕ У ЕКСИТЕРУ (ЕНГЛЕСКА) СУДЕ ГРУПИ ПОРТУГАЛСКИХ МОРНАРА КОЈЕ ЈЕ ЗАРОБИО СЕР ФРАНЦИС ДРЕЖК. ДОБИЛИ СУ У СУДНИЦИ НЕКУ ЗАРАЗНУ БОЛЕСТ ОД ЗАРОВАЊЕНИКА И 24 ЧАСА ПОСЛЕ ЗАВРШЕНОГ СУЂЕЊА СВИХ 6 СУДИЈА И 11 ПОРОТНИКА ВЕК СУ БИЛИ МРТВИ!

РУШЕВИНЕ

ЦРКВЕ У БЕЈЕЛУ (ФРАНЦУСКА) КОЈА ЈЕ БИЛА РА-ЗОРЕНА У ПРВОМ СВЕТОСКОМ РАТУ САЧУВАНЕ СУ КАО СПОМЕНИК ИЗ РАТА

УКРАСИ ЗА ХАЉИНЕ

НА ТИБЕТ ПРАВЛЕНИ СУ НЕКАД ОД ЈУДЕСКИХ КОСТИЈУ

ХАЈД ПАРК, НАЈВЕЋИ ПАРК У ЛОНДОНУ, ДАРОВАО ЈЕ ГРАДУ 1660. ГОДИНЕ ЕДВАРД ХАЈД, ЛОРД ОД КЛА-РЕНДОНА, КОЈИ ЈЕ ЗА УЗВРАТ ТРАЖИО ДОЗВОЛУ ДА ГА МОЖЕ ПОСЕТИТИ У СВА-КО ДОБА! ТУ ПРИВИЛЕГИЈУ УЖИВАЈУ СВЕ ОСОБЕ!

КАМИЕН

СА ШАРОМ ШТО ПОДРЕЂА НА ЧО-ВЕКЈЕ ЛИЦЕ НАШЛА ЈЕ ДОНИ МЕТИС ИЗ СЛИГОА (САД)

ФЕЊЕР

СА ТУРЕКОГ АДМИРАЛ-СКОГ БРОДА ПОТУЧЕНОГ У БИЦИ КОД ЛЕПАНТА ДАРОВАО ЈЕ МАНАСТИРУ У ГВАДА-ЛУПИ (ШПАНИЈА) КРАЉ ФИЛИП II. ОТАДА ЈЕ ТАЈ ФЕЊЕР НЕПРЕ-СТАНО СВЕТАО 388 ГОДИНА!

© King Features Syndicate, Inc., 1963. *World rights reserved.

ДРУГЕ ЗЕМЉЕ—ДРУГИ ОБИЧАЈИ

Сукоб континен-талаца са навика-ма и обичајима у Енглеској. Када се пије кафа, а када чај? Питања без одговора и одгово-ри који се не могу разумети

Чим сам се искрцао на тло Велике Британије осетио сам се чудно. Постављао сам питања која су остајала без одговора или, што је још горе добијао сам одговоре које нисам разуме-вао.

Ево, узмимо на пример, ка-фу. Сви знамо да је чај напи-так сваког цивилизованог ен-

глез. Али, ја волим кафу. Ср-це ми је залупало од радости кад сам у прозору једног ло-кала угледао натпис: „Чај и кафа“.

— Једну кафу, молим вас, — рекох сервирки.

— Жалим, господине, — од-говори ми она. — По подне служимо једино чај. Овде се кафа пије само у 11 часова пре подне.

Приметио сам кутију с мле-веном кафом и зато упитах:

— Ту је кафа и кутија је чак отворена, колико видим. Имате ли кључале воде за чај? Шта би вам онда сме-тало да ставите кашичицу ка-фе у кључалу воду и да услу-жите госте?

— То је немогућно, госпо-дине! Кафа се служи у 11 ча-сова а у 4 по подне једино чај.

— Једнога дана прочитах ова-кво писмо у једном лондон-ском листу: „Ручао сам у ре-сторану и тражио куване ја-буке без крема. Сервирка ми је одговорила да се куване јабуке служе искључиво са кремом. Рекох јој да једно-ставно не стави крем поврх куваних јабука. Она је оти-

шла у кухињу да се распита и рекла ми да је то апсолутно немогућно; главни кувар јој је одговорио да није у стању да задовољи све госте“.

Око један сат по подне за-оставили смо се у малом гра-ду северне Енглеске пред јед-ним рестораном који је био затворен. Упитах првог про-лазника зашто ресторан не ради у ово доба.

— То је врло једноставно — одговори ми он. — Серви-рке су отишле кући на ручак.

Када су у ствари радње от-ворене? На то питање је те-шко одговорити! Иако сам већ три пута провео свој го-дишњи одмор у Единбургу, у то још нисам ушао потпу-но. У понедељак по подне затворене су радње које про-дају рибу, у уторак конфек-ције. Недељом су готово све радње затворене а петком го-тово све отворене. Средом су многе радње затворене а мно-ге друге отворене.

Имао сам исто тако много тешкоћа да сазнам кад се мо-гу посетити знаменитости гра-да. Ево шта поред осталог пи-ше у једном званичном во-дичу о дворцу Единбург: от-ворен од 1. новембра до 31. јануара. Преко недеље од 10 до 16 часова. Недељом од 11 до 17 часова. Од 2. јуна до 13. септембра: преко недеље од 9.30 до 18 часова, недељом од 11 до 18 часова.

Морам да признам да се те-шко сналазим у Великој Бри-танији. У хотелу, у који су углавном навраћали планина-ри уморни, прљави и озноје-ни, купатило је било затворе-но све док се не заврши изда-вање вечере.

— Разумете ли, — објаснио ми је власник, — ако би куп-атило било отворено пре вече-ре, сви гости би захтевали да се купају.

Ако у неком отменом ресто-

рану затражите бутер да би-сте га намазали на хлеб, мо-рате га се одрећи: служе бу-тер само са сиром а уместо хлеба добићете дволек. Ако не желите да попијете шољу чаја у кревету пре доручка, имаћете много незгода: то је

исто тако озбиљно колико и не поштовати своју мајку. Мо ја станодавка ме је одмерила строгим погледом и рекла ве-ома узнемирена:

— Господине, ви не схвата-те да сви центлмени пију чај у кревету ујутру!

У Оксфорду ми је берберин објаснио „необичну“ теорију о прогнози времена:

— Ако је пре подне магло-вито, биће леп дан. Ако је

пре подне ведро, по подне ће падати киша. Међутим, ако је јутро магловито, може у току дана да пада киша, а ведро јутро може да буде предзнак лепог и ведрога вре-мена.

Овакве и сличне приче о животу и обичајима Енглеза могу да се чују од многих путника из других делова све-та који посете ову остраску земљу.

УПРАВО ОТКРИВЕН:

НАЈВЕЋИ ВОДОПАД НА СВЕТУ

После 28-годишњег владања свргнут је са престола „краљ водопада“.

Џими Енцел је крстарио 1935. године својим авионом изнад планинског преде-ла на југоистоку Венецуеле. Тражио је злато и надао се да ће наћи богат плен — али уместо њега пронашао је водопад леп као из бајке који се сурвавао са Ђавољег брда. Каснија премеравања су показала да водене масе падају у дуби-ну од 810 метара. У част проналазача во-допад је назван Енцелов водопад.

Још и данас стоји Џимијев авион на Ђавољем брду где је после атерирања запао у муљ.

Недавно је стигао у Каракас један пи-лот и његов пријатељ по повратку из под-ручја извора реке Каура на југу Вене-цуеле, близу бразилске границе. Из ави-она су видели један водопад висок нај-мање 1.000 а можда чак и 1.500 метара, како се руши са Месета де ла Пава у непроходну прашуму и садржи много ви-ше воде од Енцеловог водопада.

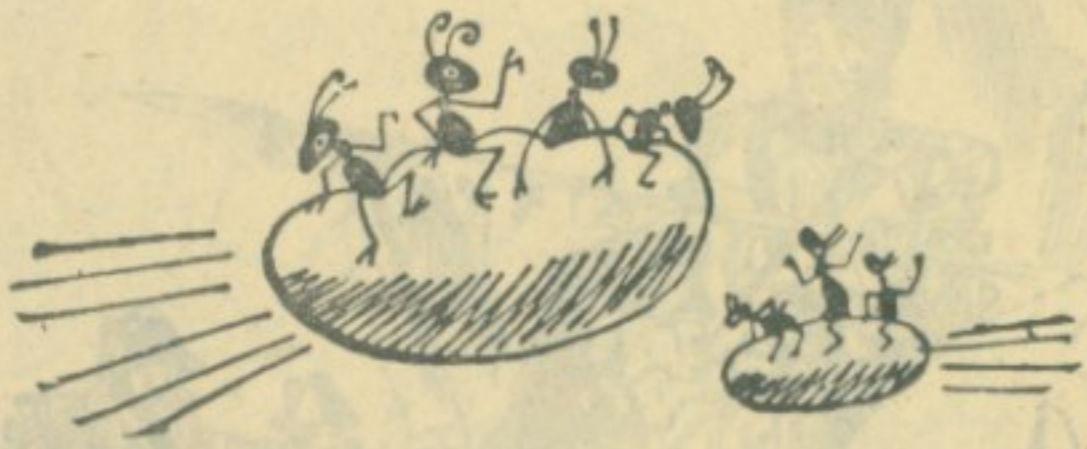
Досада су Индијанци из оног краја само причали о водопаду чија „вода па-да с неба“ и веровали да је Месета де ла Пава настањена необичним бићима чије се силуете виде на месечини.

Сада се у том пределу врше премера-вања која ће тачно утврдити висину овог „краља водопада“.

СВРГНУТИ КРАЉ ВОДОПАДА: 810 МЕТАРА ВИСОКИ ЕНЦЕЛОВ ВОДОПАД НА ЂАВОЉЕМ БРДУ

ИНСЕКТИ ПУТНИЦИ

Неки инсекти путују изнад мора и океана захваћени ваздушним струјама које их подижу на висину до 7.000 метара и односе их стотине, а понекад и хиљаде километара далеко. Пилоти на међународним линијама често подносе извештаје о „континенталним“ инсектима које су за време својих летова сретали далеко од обала. Прошле године амерички ентомолози прелетели су

над Тихим океаном више од 120.000 километара... уверили се у тачност ових извештаја. На тај начин нађен је одговор на пита-

ње које већ дуго мучи научнике: како су се на великим и малим острвима Тихог океана појавили континентални инсекти. „Кривац“ је био ветар...

ПО ГЛАСУ

Немачки зоолог др Лоренц који се бави и проучавањем особина поједи-

них животиња, закључио је да ђурка своје младунче познаје једино по гласу.

Ако се ђурки подметне „вештачко пиле“ она ће одмах приметити подвалу, јер ће га бесно ударати кљуном. Али ако се из гласноговорника уметнутог у „вештачко пиле“ зачује пијукање ђурета она ће се одмах разнежити. Исто тако она се понаша према ласици злогласном непријатељу живине број 1. „Неми модел“ ласице ђурка жучно напада, али чим се из гласноговорника јави познати глас ђурета она ће и ласицу прихватити као „своје дете“. Судећи по овоме матерински инстинкт ђурке реагује само на глас; она не верује својим очима него својим ушима.

ДА НИЈЕ БИЛО БИКОВА

Бину дел Боно, учеснику друмске бициклическе трке аматера у северној Италији, помогла су у победи — два млада бика од бегла са заједничке испаше. Кад су се нашли на друму, подстакнути црвеном бојом возачевог трикова, бикови су стали да га гоне. Дел Боно се нашао у дилеми: или да прекине трку и баца се у шипраг крај пута или да вози што брже да би се отарасио гонитеља. Одлучио се за ово последње. Кад су пристигли остали такмичари друм је већ био чист. Трака је настављена без инцидента.

— Било је и те како непријатно, али сам биковима ипак неизмерно захваљан — изјавио је дел Боно на циљу. — Они су били ненадмашни подстрекачи.

ТУЉАН - ПЕШАК

Домороци острвца Лист у архипелагу Фризијских острва изненадили су не мало када су видели како главном улицом њиховог града иде... туљан. Чап и најзапосленији рибари оставили су посао да би посматрали траваог

шетача. Како је касније утврђено, туљан је био „искусан“ пешак. Наиме, да би стигао до отвореног мора он је пешнице пресекао читаво острво с југа на север, а то значи да је препешачио око 5 километара.

Снежни фестивал

Пре неколико година у јапанском граду Сапороу, на острву Хоккајдо, пало је необично много снега. Градски саобраћај морао је бити обустављен, а за чишћење улица мобилисано је читаво становништво.

Тада је неко дошао на мисао да се снег очишћен са улица истоварује у градском парку. Деца из оближње школе искористила су случај и стала су да праве ђуре од снега. Никада мали уметници

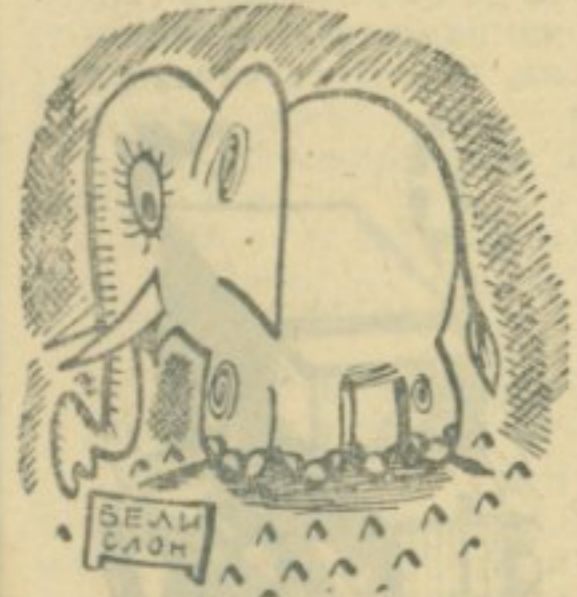
нису имали толико „грађевинског материјала“. Деца су се убрзо придружили одраслима. Тако је положен основ за први снежни фестивал у Сапороу.

Сада је тај празник постао традиционалан и он окупља госте чак и из других градова. Три дана се у градском парку одржавају такмичења у прављењу Снешка Белића и разних статуа од леда; певачи и играчи забављају публику, а ноћу се небо шарени од ватромета.

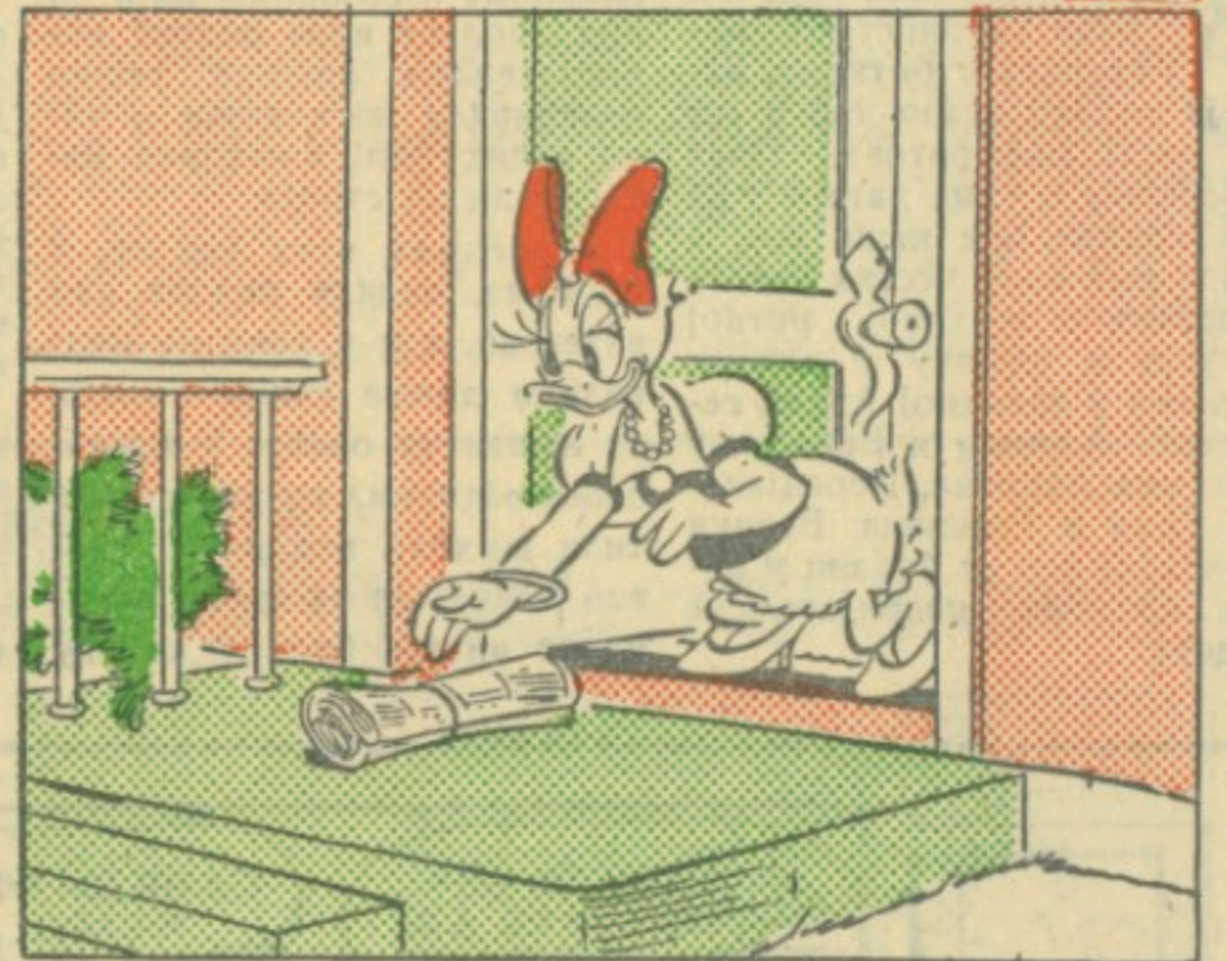
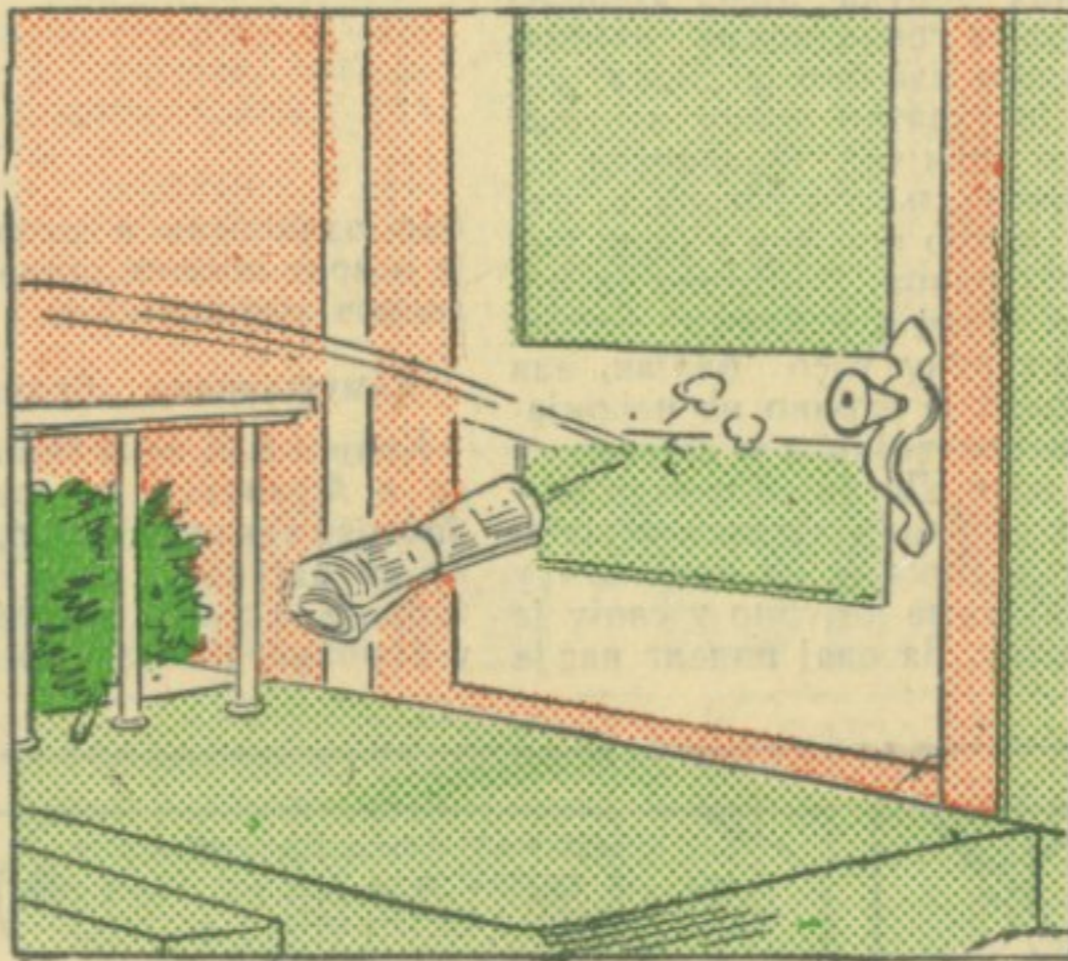
Зиме у Сапороу обично не обилују снежним падавинама и оних година када је снега мало за снежни фестивал доносе га камионима са читавог острва.

Бели слон

На југоистоку Азије слон није никаква реткост у селима и на шумским радилиштима и ни једно дете неће оставити икру и потрчати да посматра слона. Ипак, у зооло-

шком врту у Рангуну један слон свакодневно привлачи огроман број посетилаца. За разлику од своје сиве сабраће, овај слон је — бео. Заправо, његова кратка и ретка длака је беличаста, кожа му је ружичаста, а очи плаве.

ЧЕТВОРОНОГИ РИТЕРИ

био одликован и медаљу му је о врат обесио лично Наполеонов маршал Лен.

У историји ратовања забележене су праве битке између паса две непријатељске војске. У руско-јапанском рату 1904. године пси су чували и сачували транссибирску железницу

Историјске хронике и белешке говоре о случајевима када су пси чувари спасавали многе градове и војне логоре у којима је посада спава, и помагали при обезбеђењу војних транспорта. Хомер помиње псе који су носили поруке причвршћене за огрлице. Али свакако је из тог доба најпознатији „Аргус“, пас Одисеја, краља Италије.

Изгледа да су Римљани први организовали „јединице ратних паса“ који су служили за напад на непријатеља. Пси-стражари су окруживали старе римске утврђене логоре и градове, они су посаду и становништво чували од изненадних упада варварских племена.

Гали, Келти и друге војске такође су употребљавали псе за нападе. Ови пси су носили гвоздене огрлице са оштрим шиљцима и сечивима који би при пролазу кроз редове непријатељске коњице тешко озлеђивали ноге коња и тако велик број коњаника избацивали из строја.

У средњем веку пси су, у борбама, носили оклопе као витезови, а и у лову на медведе и дивље свиње имали су заштитну одећу. У крсташким ратовима ритере су правили њихови пси па се развио обичај да на гробу погинулог витеза буде у камени

уклесан и лик његовог најомиљенијег пса.

Пас спасао Наполеонову заставу

У историји ратовања познато је да су се праве битке водиле између паса две непријатељске војске. У Мертенској бици 1476. швајцарски пси уништили су одред бургонских паса. Године 1518. енглески краљ Хенри VIII поконио је 400 великих паса, опремљених гвозденим огрлицама, шпанском краљу Карлу V, који је за време Франсоа I био у рату са Француском. Пси су се сукобили са одредом француских паса приликом опсаде Валенсије. У крат кој али страшној бици шпански пси су потукли француске и натерали их у бекство.

Фридрих II Велики, пруски краљ, у ратовима је користио псе за преношење важних порука. Међу Наполеоновим гренадирима најомиљенији пас био је „Брка“ који је ухватио једног аустријског шпијуна. Француски заставник, његов господар, пао је смртно погођен у бици код Аустерлица. Пригачао је одмах један аустријски војник и из руке узео барјак, али „Брка“ је скочио на непријатељског војника и шчепао га за грло. Да би се спасао војник је бацио заставу и побегао а Брка је са барјаком у чељустима дојурно у своју јединицу. За овај подвиг пас је

Камуфлирани „бедуини“

Крајем XIX века Немци, Руси и Французи су све више употребљавали псе у рату. Тако су настале и прве писане теорије о улози одреда-паса у борбама. Књигу „Војни пси

у француској армији“, написао је поручник Жупеа а објављена је 1887. године у Паризу.

Отварају се и прве школе за обучавање војних паса, прописују се и правила о њиховом увођењу у војне јединице. На војним маневрима и на парадама учествују и пси. У то време пас за везу важио је као најпречи. По немачким прописима пас с поруком морао је да пређе најмање два километра за десет минута.

И у руско-јапанском рату 1904. године била је знатна улога паса придодатих руским санитетским јединицама, као и паса који су чували транссибирску железничку пругу. За време рата она није била ни једанпут пресечена.

У то време француска војска обучаваала је снажне пиринејске псе за преношење муниције који су могли да понесу и терет од 500 метака. Италијанска војска је такође користила псе за чување војних логора и границе. Марокански ратници су употребљавали псе у борбама против Шпанаца на нарочит начин: тканинама које су личиле на бурнусе, какве су носили домороци, повезивали псе и пуштали их дуж линије фронта, а Шпанци су, мислећи да се то прикрадају марокански војници, отварали на њих ватру и тако откривали своје борбене положаје.

Од вигвама до Перл Харбура

У Америци су први почели да користе псе у борбама и за чување логора и својих

вигвама — северноамерички Индијанци. Много раније, пре доласка шпанских конкистадора, јужноамеричким Индијанцима су пси, упрегнути у кола, преносили терете. Шпански освајачи користили су псе у борбама против домородаца приликом заузимања Мексика и Перуа. Кортезови војници су имали специјално обучене псе који су нападали домороце.

Корист од паса-извиђача препоручио је још 1755. године у једном свом извештају, проналазач геоморфана Бенџамин Франклин. Пси су употребљавани и у америчком рату. Отада је њихова улога све већа и значајнија, а у другом светском рату били су они масовно коришћени на свим фронтима и на различним дужностима. Године 1942. у САД је било 13 до 15 милиона паса од којих је 500.000 било чистокрвних пасмина.

После напада Јапанаца на Перл Харбур почеле су интензивне припреме за оснивање специјалних јединица војних и полицијских паса. Основан је К-9 корпус чији су се пси борили у северној Африци, Сицилији, Италији, Француској и на Пацифику, показујући изванредну храброст и пожртвоване. Многи од њих су се вратили као прави ратни хероји, неки су одликовани, а многи и изгинули.

Показали су нарочито изванредну храброст у борбама приликом освајања острва на Пацифику, као ловци јапанских снајпера по уунглама острва, у откривању мина, преносу рањеника, проналажењу дивезаната, преношењу важних порука, у ноћним борбама у уунглама. Забележено је и неколико правих битака између америчких и јапанских паса.

ПРИСЕБНОСТ И ОДВАЖНОСТ

На острву Гран Канарија три породице, укључујући десеторо њих, возили су се камионом којим је управљао 63-годишњи Жозе Гарција Медина. Док су кола иурила друмом који се не далеко спуштао низ стрмину возач је седео укочен — ударила га је срчана кап а нико о томе у камиону није знао. Путници су ипак избегли сигурну смрт захваљујући присебности и одважности 20-годишњег фудбалера Винчен-та Хаваро Рејса који је на мотоциклу наизадио из супротног правца. Заглушујуће тандркање камиона учинило му се сумњиво. „Овде нешто није у реду“ — помис-

лио је, заокренуо и стигао камион. Успео је да са мотоцикла скочи на степеник камиона, одатле се увукао у

возачку кабину, одгурнуо непокретног возача у страну, и десетак метара испред стрмине зауставио возило.

ПОСЛЕДЊИ МОМЕНТАЦИ

МЛАДИЈА ЈЕ БЕЗАН! БОЗИМ СЕ ДА ЈЕ ВЕК ОДУБЕН НА СМРТ!

ОДВЕДИ МЕ ЊЕМУ!

ШЕСТ РАТНИКА ГА ЧУВАЈУ! АЛИ, НЕ ВЕРУЈЕМ ДА ЊЕ ПАС ЗАУСТАВИТИ ЈЕР МЕНИ ДОЗВОЉАВАЈУ ДА СЛОБОДНО УЛАЗИМ У ТУ КОЛИБУ!

ЗАИСТА, НИКО ИХ НИЈЕ ЗАУСТАВИО.

ТО САМ ЈА, ОКО СОКОЛОВО! МОРАМО ПОБЕДИТИ ОДАВАЕ... САМО ДА СМИСЛИМ ШТА КЕМО СА СТРАЖАРИМА!

УНКАСЕ, ОБУДИ ОВУ МЕДВЕДУ КОЖУ! ДАВИДЕ, ХОЧЕШ ЛИ ДА ПРОМЕНИШ СА МНОМ ОДЕЛО И ДА ОСТАНЕШ У КОЛИБИ УМЕСТО УНКАСА! ТЕБИ ОНИ НЕКЕ НИШТА УЧИНИТИ!

УНКАСЕ СЕ ЈЕДНОМ ХРАБРО БОРИО ЗА МЕНЕ... УЧИНИКУ ТО!

ВИНСТЕДСКИ ЛАЖОВ

БОЦА ПИВА

Градић унет у географску карту захваљујући новинару који је био ненадмашан мајстор у измишљању новинарских патки

Младом репортеру малог провинцијског града Луису Стоуну било је неопходно потребно 150 долара. У августу 1895. године то је била велика сума. Скупити је на брзину од вајајући од мале плате или од синтих хонорара које је добијао од централних листова за безначајне вести из свог краја, било је потпуно немогуће.

Репортер је мислио и смилио. Обичне свакодневне вести које он из Винстеда шаље њујоршким листовима плаћају се мало. Значи, потребно је на неки начин из-

Ево само неколико „тема“ за вести и репортаже које су Стоуну донеле славу „винстедског лажова“.

Дрво на коме су расле печене јабуке.

Фармер који је своје заклане кокоши черупао помоћу усисвача за праšину.

Петао који је зауставио воз.

Глувонема свиња.

Тронога жаба.

Кокошка која је носила црвена, бела и плава јаја.

Мачак са зечјом усном који је умео да звижди арију песме „Јенки дудл“.

Срамежљива кржава која није дозвољавала да је музу мушке особе.

Булдог који је седео на јајима и излегао пилића.

Човек који је на својој ћели нартао паучину да би се ратоснијом насртљивих мува.

Беверица која је репом чистила ципеле свом господару.

Часовник извучен из желуца заклане краве заостао је за неколико година свега два часа. Зидови желуца, који се стално покрећу и стежу, својим грчењем навигирали су часовник током свих тих година.

Стоунове новинарске патке не само што су објављивале, већ су се о њих отимали сви велики амерички листови.

Једног пролећног дана 1944. године пред зградом универзитета у Копенхагену зауставио се аутомобил. Из њега су искочила два гестаповца. Док су они прелазили двориште, о незваном посетиоцима неко је известио Нилса Бора.

Већ четири године Данска је била под хитлеровском окупацијом. За све то време познати научник Нилс Бор водио је неку врсту двоструког живота. Званично, он се занимао само теоријском физиком. У ствари, Бора су занимала истраживања из области цепања атомског језгра. Али, о томе су знали само његови најближи и најповерљивији сарадници. Копенхаген је врвео од агената гестапоа и абвера и научник је с разлогом скривао од окупатора резултате својих истраживања.

Најважније резултате физичар је чувао, резуме се, у својој глави. Али, све се није могло сместити у то поуздано и сигурно склониште. Највећа брига била је Нилсу Бору извесна, не много велика, количина тешке воде којом је располагао. Он је знао да ће та драгоцену течност, ако је открије у лабораторији, окупатор сместа конфисковати.

Пошто се посаветовао са својим сарадницима и пријатељима, Нилс Бор је прибегаво најједноставнијем и најпоузданијем начину да сачува тешку воду. Наиме, усвојио је

тешку воду у боцу од пива и ставио је у фрижидер. Због камуфлаже, у фрижидер је стављено још неколико боца с правим пивом.

... Тог пролећног дана гестаповци нису тражили Нилса Бора. Ипак њихова посета универзитету значила је за њега неколико тешких и напег-

тих минута у ишчекивању најгорег...

Узбуђења везана с пивском боцом у којој је чувана тешка вода, нису се тиме завршили. Неколико месеци после овог догађаја пријатељи су по могли Нилсу Бору да напусте окупирани Данску: пребацили су га у Шведску малом

рибарском баркзи. Сопственик барке са чуђењем је посматрао знаменитог физичара који није испуштао из руке боцу с пивом.

Искривши се на шведску обалу, Бор је са олакшањем одахнуо. Сачекала га је једна од његових асистенткиња која је нешто пре њега, такође илегално, напустила Данску. Она је знала за тајну пивске боце. Али, није тешко замислити какво је било њено запрепаштење када се утврдило да се у боци коју је Нилс Бор донео — налази пиво а не тешка вода. У журби, научник је заменио боце.

Већ сутрадан група бораца данског покрета отпора извршила је „провалу“ у кућу Нилса Бора. Према упутствима добијеним преко радија из Шведске, циљ провале било је „пљачкање“ кухињског фрижидера. Тачније речено, не самог фрижидера већ онога што се у њему налазило. Све што је било нађено у њему пажљиво је запаковано и тајним каналом пребачено у Шведску. Тога пута све је било у реду: боца с тешком водом била је спасена.

Дански физичар Нилс Бор поставио је теорију структуре атома и теоријски је доказао могућност техничког искоришћавања физике атомског језгра урана. У периоду 1944—1945. учествовао је у Сједињеним Америчким Државама у научним истраживањима која су претходила про извозу атомске бомбе. Године 1922. добио је Нобелову награду за физику.

ПРОНАЛАЗАЧ WALT DISNEY'S

АНЕГДОТЕ

ДА СУ БИЛЕ ЛУБЕНИЦЕ

Кад је Тамерлан Велики опсео малоазијски град Амазију послаше у његов логор мудрог Насрадина да посредује у преговорима.

Насрадин није могао да се одлучи какав дар да однесе Тамерлану па упита своју жену — да ли да понесе чинију лепих смокова или корпу лубеница.

— Понеси лубенице — рече жена — оне су веће и ређе воће.

„Не треба никада послушати савет жене — помисли Насрадин — понећу смокве!“ — напуни чинију тим воћем и пође.

Тамерлан Велики прими га веома хладно и, љутит због тако ништавног поклона, нареди једном слуги да дародавца гађа смоквама у главу.

Слуга поступи како му је наређено и кад год би смоква ударила по глави сиротог мудраца овај би гласно и задовољно узвикивао:

— Алаху нека је хвала!

Зачућен овим Тамерлан упита Насрадина шта то треба да значи.

— Хвалим бога што сам понео смокве а не лубенице као што ми је моја жена саветовала.

ЈЕДНОСТАВНО

За време једне дискусије о уметности неко је запитао француског књижевника и хумористу Тристана Бернара (1866—1947):

— Претпоставимо да се налазите у Лувру баш у тренутку када је избио страховит пожар. Коју бисте слику у том случају спасавали?

— То је сасвим једноставно — одговори Бернар. — Природно, ону која се налази најближе излазу.

НЕДОСТАКА У ОБРАЗОВАЊУ

Немачки лекар Ридингер био је у младости берберин. Једном, када је са студентима био у анатомском институту, приметно је једноме од њих како не уме да оштри нож за сецирање. Студент, иначе син богатих родитеља, дрско му је одговорио:

— Па ја никад нисам био берберин и никад нисам оштрио бријаче.

— То се и види, младићу — мирно му је узвратио Ридингер — јер да сте то били то бисте и остали до краја живота.

ПРЕКАСНО

Немачки лекар Оскар Ласар добио је писмо од неког сељака с молбом да му помогне и ојача му косу. Пошто није имао могућности да дође на преглед у град, сељак је приложио у писму прамен своје косе ради постављања дијагнозе. Ласар му је послао лек и затражио да му сељак поцаље још један прамен за свестрању анализу. Али, овог пута пацијент му је одговорио да је у првом писму, на жалост, послао своје последње власи с главе.

ПАВИЈАНКА КАО ПАСТИРИЦА

Павијани се много боје људи и због тога их је тешко видети у природним условима живота. Већ ома дуго тражили смо један члор — прича доктор Девор. — А када су павијани „схватили“ да за њих не представља мо опасност, постали су поверљивији. После прилично дугог „пробног рока“ већ смо слободно могли да се шетамо међу њима и животиње су примиле наше присуство као нешто сасвим природно.

Чопор павијана обично тражи стадо антилопа које је са своје стране такође заинтересовано за склапање савеза. Такав „природни савез“ осигуран је од сваке дивље звери. Својим оштрим видом павијани издалека примећују непријатеља и о томе обавештавају ниским криком

Немачки природњак Девор и још неки његови сарадници боравили су у саванама источне Африке где су проучавали живот павијана у природним условима

СЛЕПИ ПЕСНИК БЕЗ ПЕНЗИЈЕ

Вуков синовац Јерemiја Обрадовић-Караџић (1814—1888) био је један од првих продаваца књига. Познат је као „слепак Јерemiја“, пошто је још у детињству изгубио једно око, а доцније и друго.

Јерemiја је поред тога био и писац и издавач. Уређивао је разне календаре; „Зорицу“, „Таковац“ и друге, а издавао списе Јоакима Вујића и Милована Видаковића, као и народне песме пошто су имале добру прођу на тржишту. Издао је и „Горски вијенац“ (1867) и турско-српски речник.

Посао је ишао добро — књиге је продавао не само у Београду, него и по Србији, пошто је имао своја кола. Пред крај живота услед старости, био је престао да ради па је морао да прода и мање у Београду за дуг штампару.

Веом разборит, он се 1881. године обратио Народној скупштини да му одреди пензију. Његова молба упућена је Одбору за молбе и жалбе и на седници од 24. јануара 1881. прочитан је извештај. Председник одбора Анта Неливановић бранио је уско правничко гледиште: да је пензија везана за државну службу и да је Јерemiја према томе не може добити. Одбор је чак нашао да се „народни песник и књижар продавац“ бавио спекулативним послом и да му молбу треба одбити.

Поводом овог извештаја настала је дискусија у Скупштини. Посланик Марко Петровић је изнео Јерemiјине заслуге за књижевност и тражио да му се одреди бар извесна помоћ ако не пензија. Народни посланик Вељко Јовановић предложио је да му се даје 30 динара месечно милостиње, пошто има више од 60 година. Стојан Новаковић, који је тада био министар просвете није се заинтересовао за његов случај, а од интелектуалаца заузео се мало више Милан Кујунџић који је хвалио Јерemiјине заслуге на ширењу просвете и културе у народу.

Београдски посланик Аврам Озеровић, трговац, поткрепио је своје мишљење да Јерemiји треба изићи у сусрет, овако: „Није реч о једном простом слепцу, као што су неки посланици из народа мислили, него о „литерарном инвалиду“ и зато треба узети у обзир његове заслуге и карактер, па му одредити пензију.“

Ипак већина се сложила са мишљењем Одбора и молба „слепца Јерemiје“ била је одбачена.

ПРИТИСАК НА ДУГМЕ У СЛУЧАЈУ НЕВОЉЕ МОЖЕ ЗА ГОДИШЊУ ГЛЕДИС СМИТ ДА ЗНАЧИ ЖИВОТ

Н оћу у уским и слабо осветљеним улицама средњовековног градића Екстерера у грофовији Девон у Енглеској, свако ће се тргнути кад га обасја млаз сигнала светла са неког прозора. Али оно обасјава у ствари објаву која стоји поред прозора и на којој пише: „Када се упали ово сигнално светло

бечета“ трудећи се да гави ди. Свака животиња која успе да се прогута нежно ће помиловати мајку и правити такве исте покрете у правцу детета, само не додирујући га. Младунче сме да помилује само мајка. Млади павијан се од првих часова живота учи кретању, чврсто се држећи за крзно на мајчиним грудима. У 4. седмичи младунче учи да виси на мајчиним леђима док та она придржава репом. Веом брзо, младунче, осмеливши се, спушта се на земљу и прави своје прве скокове. При томе оно се држи мајки за реп и иде за њом као кученце на узници. Ако којим случајем младунче угине, мати га мртвог неколико седмица носи на рукама, а читав женски део чопора тешко преживљава несрећу и готово ништа не једе.

У павијанском „дечјем вртићу“ увек је бучно. Младунци налазе кратке мотке и ударају њима по камену; уколико су ударци громкији, утолико је задовољство веће. У „дечјем вртићу“ нарочито је омиљена игра „мајка и кћерка“. Као што женке придржавају своје младе на леђима помоћу репа, тако младунци придржавају на леђима камење. Ако се у дечјем вртићу нађе каква свађа лица или убојница, њега ће отерати стари павијан коме је поверена дужност „негова тељице“.

Стаза до појила позната је мајмунима јер њом редовно иду. Ипак, путовање до воде опасно је подухват јер тамо их могу чекати лавови или змије. Претходница се зауставља на последњем дрвцу испред појила и према води креће само најхрабрији павијан. Доктор Девор био је сведок када су једног „извиђача“, који тек што је стигао до воде, нападе три лавице. Снажним ударцима шапа успео је он да заустави нападаче, да се између њих провуче и стигне до првог дрвета.

Крици и дрека заорили су се затим са свих дрвета. Најхрабрији мужици-павијани напали су лавице. Мајмунска дрека растерала је остале животиње са појила и лавовима ништа друго није остало до да се повуку с бојног поља и потраже срећу на другом месту.

Научници су релативно мало успели да дознају о мајмунском „језику“. Јасно је само то да звуци које они издају при приближавању леопарда уопште не личе на

звуче који опомињу да се приближава лав. Немачки зоолог доктор Валтер Хеш неколико седмица проучавао је понашање женке „Али“ из врсте павијана-медведа, која је била „пастирка“ на једној фарми. Свако јутро Али је изгонила на пашу осамдесет коза и била им је једини чувар и заштита. Њена господарница, фармерка Астон, испричала му је да је Али најпоузданија заштита од напада дивљих звери које су раније на носиле њеном домаћинству велику штету.

„Али“ су ухватили доморци кад је имала две године. Прве дане провела је у тору заједном с новорођеним јарићима и хранила се козјим млеком. Ускоро је већ ишла за стадом коза када би га пастир изгонио на пашу. Од првог дана она је осетила неку одговорност према стаду, и одмах би приметила ако у њему недостаје која коза. Ако би се козе растркали по честару, Али би скочила на леђа највећег јарца или би се испела на дрво, пронашла би бегунице по гледом, а затим их враћала гуњањем или ударцима. До душе, Али је понекад чинила и оно што не спада у дужност пастира: узимала је јариће под „руку“ и пела се с њима на дрво.

Доктор Хеш пише: „Када се Али увече враћа са стадом, она се најпре са свим козама напије воде, а затим прва улази у тор. Када би иза оградe чула мекетање козе, она би јој, никад не порешивши, донела баш њено јаре. Ништа не мари а ко истовремено завречи више коза: Али ће одлично испунити своју дужност и сва кој донети баш њено јаре. Чак ни радници на фарми не могу увек то да учине а да не погреше“.

Своје младунце павијани не носе на рукама. Млади павијани сами се снажно држе за мајчино крзно. Јарићи то не могу. „Али“ је то „схватила“ и поступа онако како никад није поступала у свом чопору а како не поступају ни козе: она под мишком доноси на фарму јариће који су се ојарили у пољу за време паше. Пастир пре Али остављају су у пољу и козу и њено младунче све док неко с фарме не дође по њих.

Најзанимљивије је то што Али сама себи тражи храну а за свој рад не добија баш никакву награду, тако да се у њеном случају не може говорити о некој дресури.

ЖИВА ЧУТУРА

Када пресуше реке и извори у централној Аустралији, домороци, чији се резервати налазе у најзаобитнијим деловима континента, крећу у лов на жабе. Ловце не привлачи само укусно жабље месо. Наиме, жабе које живе у аустралијској пустињи одлично су прилагођене пустињској кли-

ми. Чак и за време највећих суша оне увек имају воде „на купљене“ у желуцу. Срећни ловац коме пође за руком да улови неколико жаба исто време и „улови“ и воде колико стаје у једну војничку чутуру.

Шумска амбуланта

По мишљењу америчког ветеринара Џорџа Смита најбољи исцелитељи животиња су — саме животиње. Као потврду за своју необичну теорију Смит наводи многе занимљиве чињенице.

Тако је, на пример, он лич-

но био сведок кад је један индонежански гибон сам себе лечио и излечио од великог оток на телу. Мајмун је накидао лишће једног дрвета познатог међу домороцима по својој лековитости, ижвакао га и ставио на рану која је, лечена на тај начин, брзо зацелила.

У Кригеровом резервату у јужној Африци стадо бивола боловало је од шуге. Дванаест дана животиње су редовно одлазиле до једног благишта где су сатима лежале у зеленкастој иловачи. Лечење се показало успешним — све животиње су оздравиле.

ПИСАЋЕ МАШИНЕ СУТРАШЊИЦЕ?

Нова електрична писаћа машина, конструисана у Енглеској, има само десет типки. Онај ко пише не мора да мења положај руку. Избор слова обавља се на тај начин што се увек одједном притисну две типке, по систему неке врсте акорда са два прста. Проналазачи су уверени да ће овај систем олакшати слепо писање и много мање замарати него писање на уобичајеним тастатурама.

Електрично сушење нових зграда

Нови грађевински материјал назван „арболит“ произведен је у СССР. Између осталог он се састоји од шверца, цемента и отпадака и сматра се да је бољи и јефтинији од чистог цемента и шверца. После уобичајања лушта се електрична струја да га осуши толико да може одолети свим атмосферским приликама.

Црвено светло помаже беспомоћнима

деси да стари људи у свом стану падну и остану непомични или их спонадну изненадне невоље а не могу да дозову помоћ.

Доктор Хари Хол Томкинс из Екстерера нашао је једном неку стару жену како лежи тешко повређена у своје стану јер није била у стању да затражи помоћ. Овај случај га је довео на идеју да смисли начин на који би старим људима могло да се помогне. Конструисао је лампу, којом се лако рукује, са сигналним светлом на батерију. На врло дугачком гајтану налази се дугме које треба само притиснути и лампа у прозору се упали.

Много је тих специјалних лампи раздвојено старим људима у Екстеру и оне су постављене у њихове прозоре. Када се у правилним размацима пали црвено светло суседи или пролазници знају да је некоме потребна њихова помоћ.

Ова хумана акција спроводи се беспрекорно. Са Црвеним крстом који је увек спреман за помоћ сарађује и енглеска полиција а и сами грађани. Стари људи у случају невоље нису напуштени — треба само да имају толико снаге да упале црвено светло.

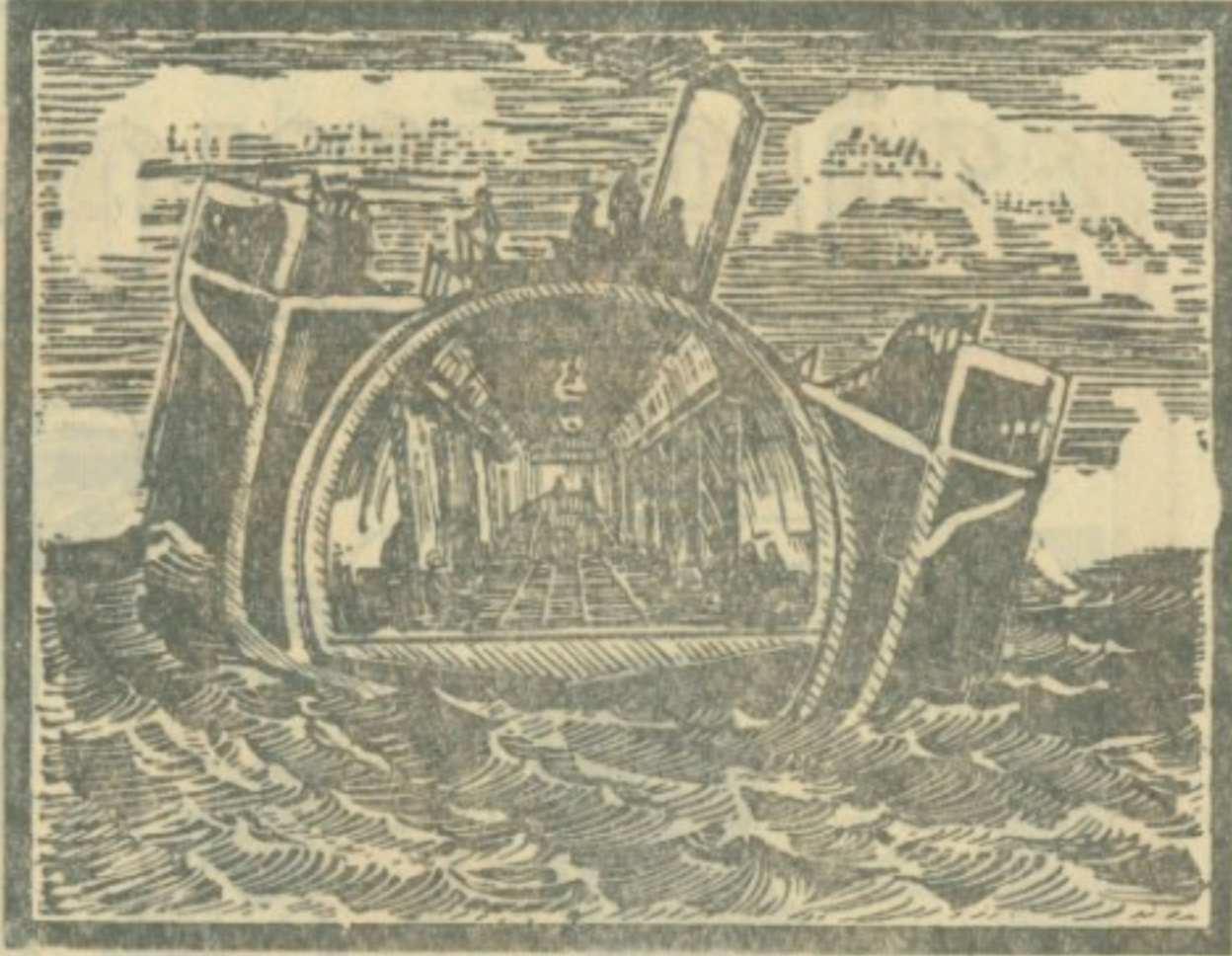

ЖЕНА МУВА

Понекада је корисно окрвинути се уназад и погледати: какви су изуми и открића узбуђивали наше претке? Наћи ћемо ту чудне уређаје као што је, на пример, механички келнер. Такви проналасци изазивају наш благонаклон и помало презрив осмех. Понекад ћемо међу новинама прошловеков-

ИЗУМИ НАШИХ ДЕДОВА

Жена-мува. Акробаткиња, одевена у „пнеуматичне ципеле“ — гумене пнеуматичне полукуглице на њоновима, могла је слободно да хода по та-

БРОД КОЈИ СЕ НЕ ЉУБА

бацала у дубок бунар пун воде...“ (1890. године).

Човек-амфибија. Како сведоче древне књиге, гњурици и гњурачка одела били су познати и налазили су практичну примену још у 13. и 14. веку.

Пустинска лађа. Немачки инжењери наумили су да конструишу супер-аутомобил цинковских размера. Аутомобил

је намењен путовањима по беспућу и песку Сахара. Пустинска лађа могла би да прими 150 путника и 200 тона терета. Његова дужина је 40 а висина 13,5 метара, док пречник точкова износи 12 метара. Лађа би без заустављања могла да превали 8.000 километара. Јачина мотора — 450 коњских снага (1928. године).

10.000 СНИМАКА НА ЈЕДНОЈ ПЛОЧИ

Готово свакодневно у области фотографије појављују се свакојаке новине, конструкције и рецепти. Али, све то су само усавршавања већ постојећих делова и детаља. Права, суштинска открића и проналасци појављују се веома ретко. Ево једног од њих.

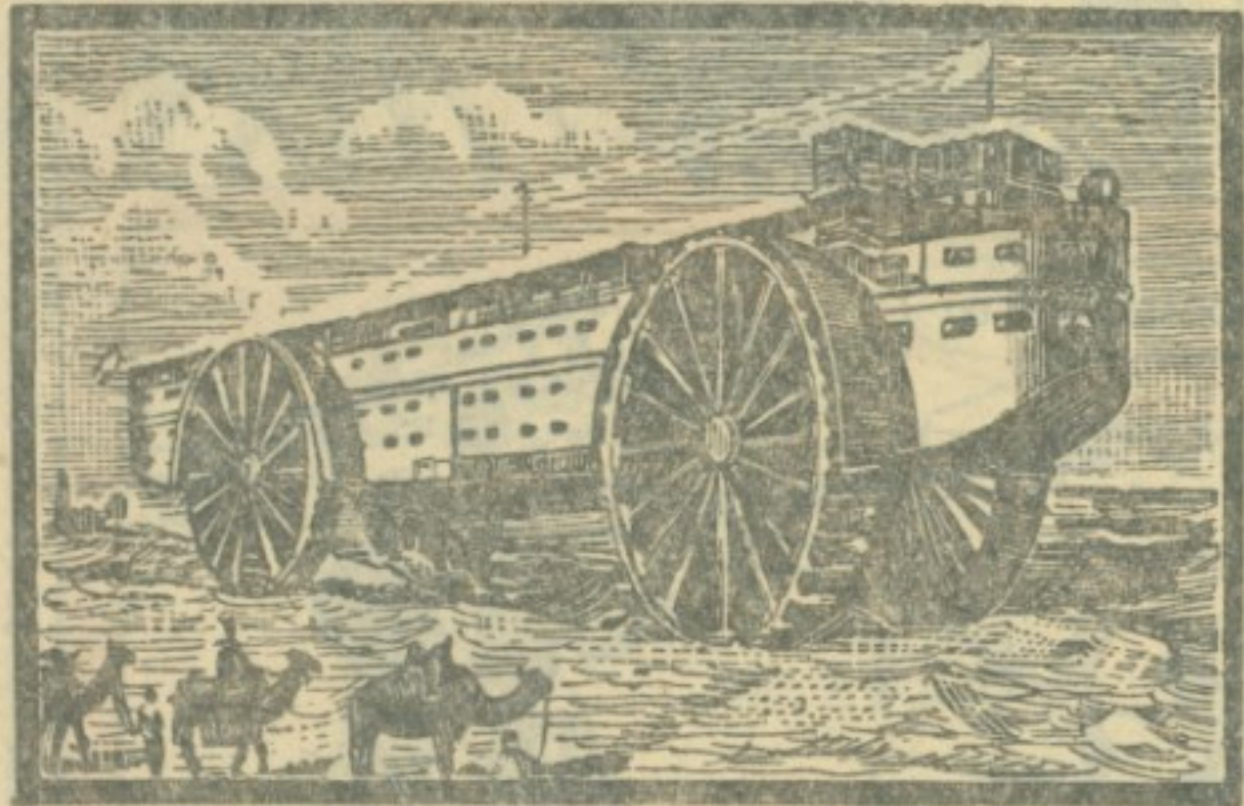
У Енглеској је начињена фотографска плоча на којој се може снимати не једном, већ у крајњој нужди 10.000 пута. Плоча је превучена не емулзијом брома и сребра, већ луминофором. После експонаже, плоча светли једно извесно време. Интензивност светљења није увек иста и зависи од количине светлости која је пала на плочу. Став-

љањем на плочу нарочито папира може се одмах добити позитив. После краћег времена плоча се може поново употребити.

Слика будућности: ХОТЕЛИ У СВЕМИРУ

Хотели ће кружити око Земље као васионски бродови, један разговор са ујаком у Америци стајаће свега 60 долара, а путовање авионом до Аустралије неће трајати дужије од једне обичне биоскопске представе. Овакву слику

будућности приказао је недавно стручњак за ракете и космичка путовања професор Еуген Сенгер на недавно одржаном међународном састанку на коме је учествовало 700 научника из 14 земаља.

ПУСТИНСКА ЛАЂА

не технике пронаћи и такве на које смо се одавно навикли а понекад ћемо срести идеје које ни до данас нису остварене.

Какви су технички проблеми узбуђивали наше дедове?

Брод без љубања. Професионални изумитељ, енглески инжењер Хенри Бесемер, који се прославио проналаском начина прераде сировог гвожђа у челик, израдио је пројект брода у коме путници не би страдали од љубања.

У трупу брода био је огроман шупаљ ваљак постављен на клизаљкама који би се одржавао у сталном положају помоћу цинковског гироскопског стабилизатора. За време буре основни труп брода љубао би се као и обично, док би ваљак, клизајући на клизаљкама, читаво време задржавао исти положај и тиме поштедео путнике који се у њему налазе непријатне муч-

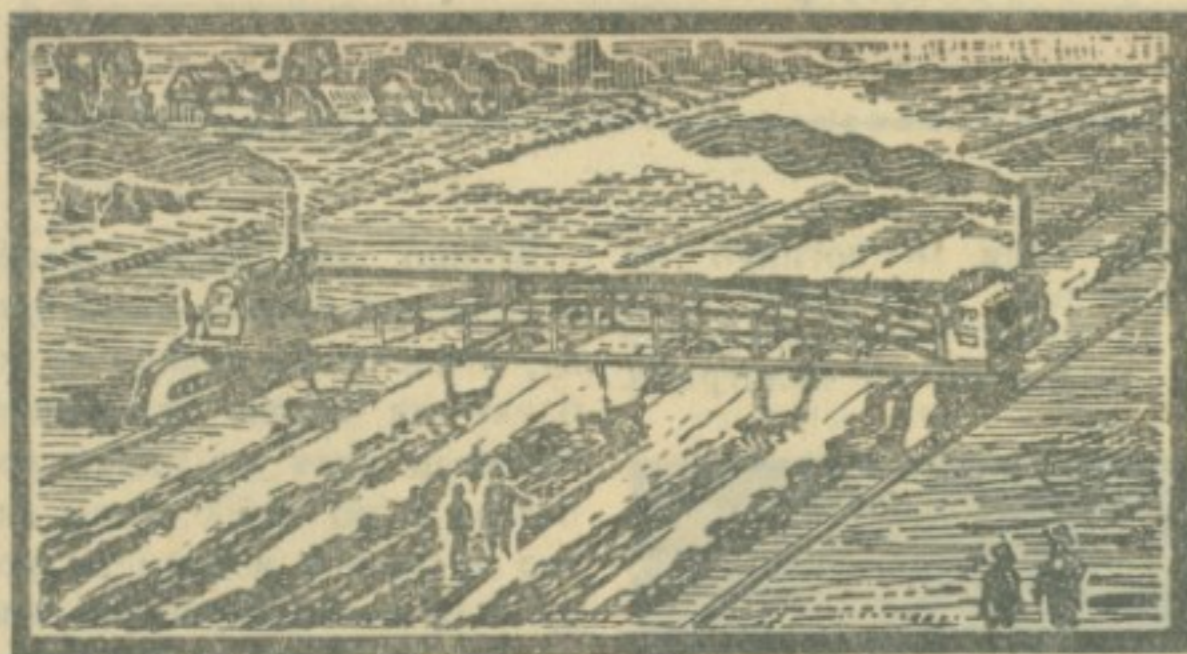
ваници на огромно чуђење по сматрача (1890. године).

Локомотива-орач. Пре сто две године енглески научник и стручњак за пољопривреду Халкет предлагао је орање

ЧОВЕК-АМФИБИЈА

великих површина помоћу „паромобила“ — две локомотиве састављене гвозденим рамом за који се причвршћују плугови са четири или пет раоница (1861. године)

ЛОКОМОТИВА-ОРАЧ

нине и морске болести. Бесемер је чак покушао да оствари свој пројект, али се тај покушај завршио несрећно (1875 године).

КОСМИЧКИ ЛЕТ

Космички лет. Инжењер Карон из француског града Гренобла објаснио је свој необичан уређај за слободно падање на овај начин: „Систем се састоји од куле високе 300 метара и херметички затворене кабине. Путници поседају у кабину која се затим збаци са куле. После 300 метара слободног падања она достиже брзину од 77 метара у секунди. Ради успеха опита потребно је да путници на крају свог лета не доживе никакву незгоду и да се кабина може брзо вратити на врх куле. Први услов може се испунити тиме што би кабина добила облик гранате и што би се

ПИШЕ:
М. МАДИЋ

ЦРНИ МАРКО

ЦРТА:
Б. ВЕСЕЛИНОВИЋ

ДОБРО ЛИ ШИЈЕ ТАЈ ТВОЈ КРОЈАЦИ!

НА БОРБЕНИМ ПУТЕВИМА ГДЕ СЕ КРЕТАО ОДРЕД, У КОМЕ ЈЕ БИО МАРКО, МНОГИ ХИТЛЕРОВИ ВОЈНИЦИ ОСТАЛИ СУ У РОВОВИМА.

БОРБА СЕ РАЗГЛАЛА. НИЗАЛИ СУ СЕ МАРКОВИ ПОДВИЗИ. ИЗ ПРЕДГРАЂА ЛЕСКОВЦА ОДВЕО ЈЕ У ПАРТИЗАНЕ 50 ПРИПАДНИКА НАЦИОНАЛНЕ ОТРАЖЕ, АЛИ КРУЛО НИКАКО ДА ПРОНАЂЕ.

ФЕБРУАРА 1942. МАРКО СЕ ОПЕТ СПУСТИО У ЛЕСКОВАЦ.

НЕ СМЕ НАМ САД УМА-РИ.

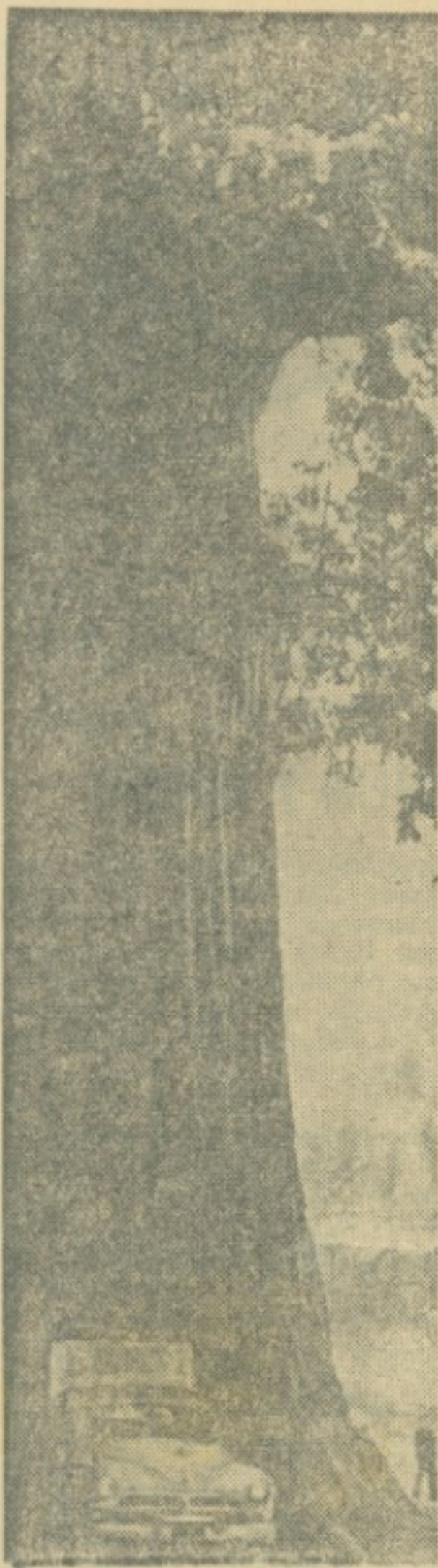
БАВО ЈЕ МАРКО, А НЕ ЧОВЕК. НЕ УХВАТИ-СМО ГА ЛАКО.

ЛОШ ЈЕ ПРЕЗНАК ОВАЈ ЖАНДАРМ. БРЗО У СКО-НИШТЕ.

СВУ НОФ И ЦЕО ДАН ЈЕ ПРЕСЕ-ДЕО БЕЗ ХРАНЕ.

ИЗ ВРЕМЕНА РАМЗЕСА II

КАЛИФОРНИЈСКЕ СЕКВОЈЕ СУ СВОЈЕВРСНА АТРАКЦИЈА: КРОЗ ОВО ОГРОМНО СТАБЛО ЈЕ ИСКОПАН ТУНЕЛ — АУТОСТРАДА ЗА ПРОЛАЗАК БЕЗБРОЈ ВОЗИЛА.

Кад би дрвеће умело да говори могло би свакако да прича и о догађајима које више нико не зна нити их је ко записао. Њихово корење допире до неизбројивих година и догађаја који су чинили људе срећним или несрећним — и стоје чврсто на истом месту већ вековима или чак хиљадама година.

У Француској је најстарије дрво један брест који се налази у једном селу код Лотје-Гарона. Мисли се да је засађено још у време Карла Великог (742—814) или још раније.

Ветеран Европе је један стари храст из Литваније, мада у Совјетском Савезу има више стотина дрвета старих и по хиљаду година.

Светски рекорд, међутим, припада дрвећу из Калифорније. Џиновске секвоје из „Националног парка“, још савршено здраве, зелене и олистале, достојни су преци.

Једна од ових секвоја названа „генерал Шерман“ је засађена око 1500. године пре наше ере и стручњаци верују да ће још толико година трајати. Његово стабло са пречником од 31 метар није још завршило са „дебљањем“.

Блага клима на обали Пацифика је допринела њиховој дуговечности и бујности. Али су чак и сурова поднебља понекад угодна за дрвеће: у срцу Сахаре срећу се хиљадугодишњи кипариси. Старост секвоја су превазишли калифорнијски борови, стари по више хиљада година, који се уздижу на планинским падинама и боре са ветровима и бурама.

Један од ових борова познат под именом „прадеда“ има близу 4600 година. Његово је стабло престарело и без коре, гране су му прави скелети, али његова отпорност је таква да може остати још дуго времена најстарије дрво на свету.

Дрвеће се не цени само због његове старости већ и због тога што прочишћава градски ваздух, чува земљиште од ерозије и задржава воду.

Да би се сазнала старост једног дрвета довољно је да се изброје годови — прстенови. Сваког пролећа дрво добије испод коре један круг нових ћелија друге боје од претходног. То се може утврдити тек на обореном и пресеченом стаблу, а за живо дрво које се још развија, стручњаци су пронашли други начин, мање опасан по њега. Они забадају у дрво са стране помоћу пробне оловке неку врсту фитиља — до саме сржи. Анализом овог узорка се сазнаје старост.

КАШЕШАНОВА КЋИ

ПО НОВЕЛИ А. С. ПУШКИНА

ЈЕЛОВНИК ЈЕДНОГ ЗООЛОШКОГ ВРТА

Зоолошки вртови пред-стављају у велиграду — животињска острва, живе музеје, али у исто време и научне институте. Један од најстаријих зоолошких вртова у Европи је берлински који постоји већ 120 година.

Како живи, колико стаје и шта све „поједе“ један такав велики зоолошки врт?

Једна жирафа стаје 2 милиона и 200.000 до 2.600.000 динара, један индијски слон до 2.800.000 а његов друг из Африке, са огромним лезеза стим ушима 3.000.000; носорог 3.200.000. Лавови нису баш на високој цени: „малишан“ од шест недеља није скупљи од 160.000 динара а његова мајка 400.000; орангутани се плаћају 1.200.000 до 2.000.000 динара.

Зоолошки вртови не до-бављају животиње само куповином, него и заменом. Који успе да одгаји зебре, да је их врту који их нема а до-опаја у замену неку другу жи-вотињу која њему недостаје. Берлински зоолошки врт има најмодерније, изграђену кућу у стаклу за слонове, та-ко да се могу посматрати и са улице.

Јеловник који надзорник берлинског врта Јост мора сваког дана да саставља чу-десан је али и скуп — ста-је 5.000.000 до 6.000.000 ме-сечно. На његовој листи за куповине налази се 80 разних намирница од којих би многе пријале и човеку. Зар неко има нешто против банана, па

радаја, трожња, бутера, саз-дина, лука или смоквива? Дру-ге, наравно, човек не би ни до-такао: црве, жабе, крупн-цу, кухињске отпатке или зр-неве кудеје.

Понедељком надзорник Јост издаје чуварима оброке за читаву недељу. Срећом све животиње не захтевају тако компликована јела као мек-ушци из Јужне Америке ко-ји су се тамо хранили терми-тима. Овде им њихов чувар свакодневно справља чорбу од овсеног брашна са млек-ом, млевеним месом, прес-ним јајима и гарнира чаура-ма мржава. Тукани (бибере-ждери), јужноамеричке пти-це са огромним кљуном и не помишљају да једу бибер. Али воле воће и јужно воће. Њихов опстанак толико за-виси од тога да се зими по-себно за њих купује конзер-висано воће.

Обична пољска и шумска срна највећи је пробирач у врту. Сено неће ни да по-гледа а међу свезим трава-ма сама одабира најкусни-ју. Толики је пробирач да је већина зоолошких вртова уопште не држи јер не мо-же да је исхрани. Само зо-олошки врт у Келну има још успеха са Бамбијем и то за-то што ова срна може сло-бодно да се креће по вели-ком врту уз рибањак и да са-ма у природи нађе храну по-свом укусу.

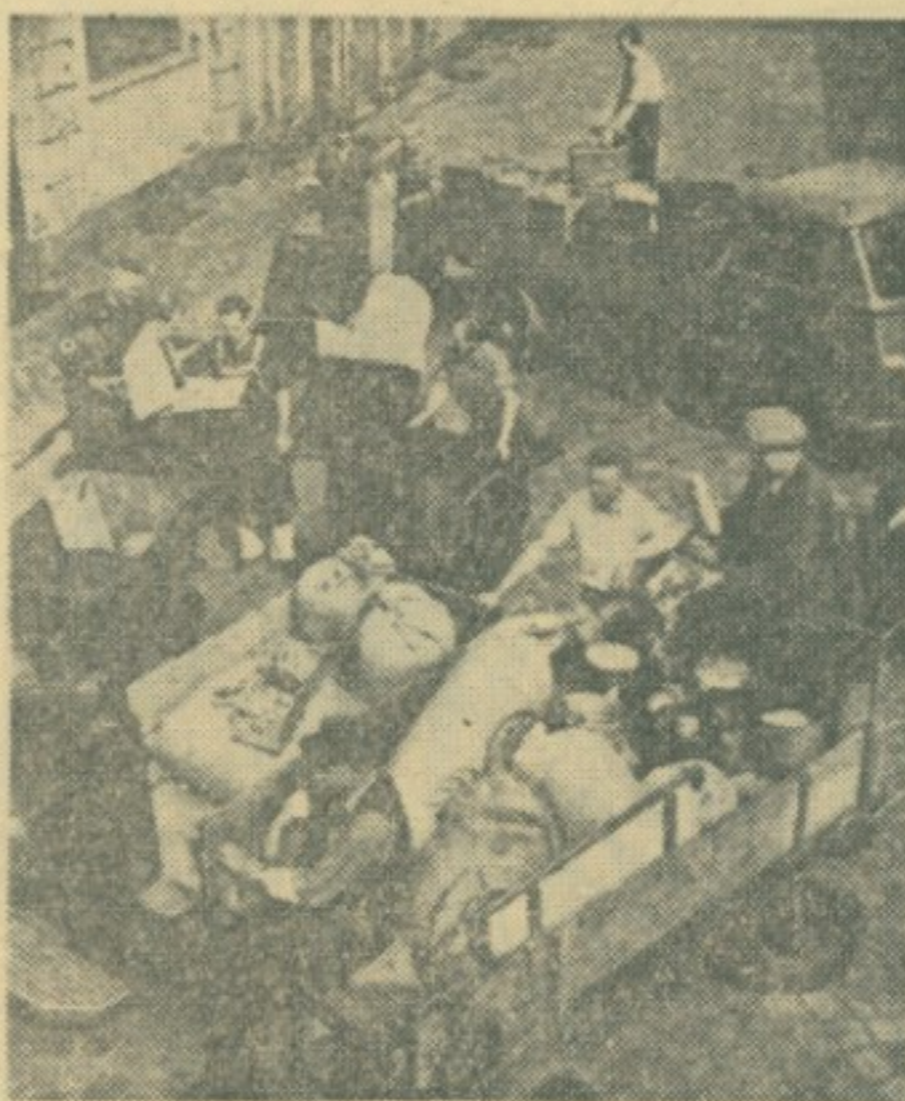
Најједноставнији јеловник имају дивље звери: свако-дневно коњско месо. На жа-лост и оно данас постаје све

масније тако да не прија- баш много животињама које се у зоолошком врту слабо крећу.

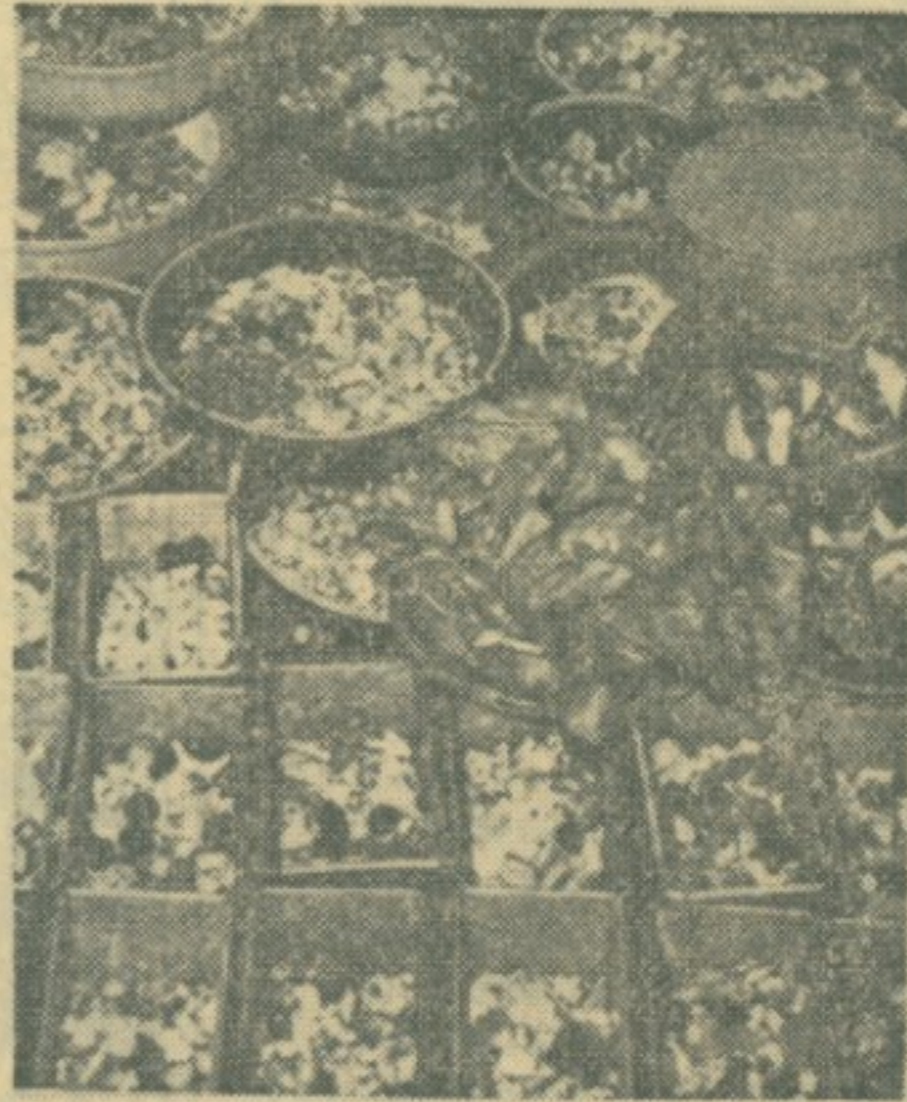
Један морски пас поједе ланду који је погинуо за дневно 30 килограма харин време рата у Берлину и ко- ге, но то није ништа према њи је могао свакодневно да огромном морском слону Ро их поједе по 50 килограма.

Велико али често опасно смањивање буџета за исхра-ну, представља наклоност пу-блике да храни животиње. Недељом када зоолошки врт посети и до 50.000 људи зна-тно се умање издаци за хра-ну. Али многе скупocene жи-вотиње су угинуле зато што се људи слабо базирају на у-позорење о забрани хране-ња животиња. Један слон је недавно угинуо у Хамбургу од — шећера у коцки! Зоо-лошки врт у Франкфурту је већ одавно издао генералну забрану. Чувар има право да посетиоцу дискретно тутне у руку цедулу на којој пише отприлике ово: примећени сте да храните животиње. Молимо вас да то више не чините јер ћемо бити при-морани да вас замолимо да напустите врт.

Берлин до сада није издао такву забрану но и тамо по-стаји упутство посетиоцима: које животиње је дозвољено хранити и чиме, а које уоп-ште не.

ПОНЕДЕЉКОМ СЕ ИЗДАЈЕ ХРАНА ЗА ЧИТАВУ НЕДЕЉУ. ЧУВАРИ ДОЛАЗЕ СА КОЛИМА НА КОЈИМА ПИШЕ: „ЈЕЛЕНИ“, „ФАЖАНЕРИЈА“ И ДРУГО, А НАДЗОРНИК СТОЧНЕ ХРАНЕ РАСПОРЕЂУЈЕ КОЈА ОД 80 РАЗНИХ НАМИРНИЦА КОМЕ ПРИПАДА.

ЈЕЛОВНИЦИ ПТИЦА СУ СУПТИЛНИЈИ: ВОЋЕ ЗА ЈУЖНОАМЕРИЧКЕ ТУКАНЕ, РИВЕ ЗА КОРМОРАНЕ, МЕСО ЗА МАРАЉУЕ (ЧАШЕ ИЗ ТОПЛИХ КРАЈЕВА), ЗРНЕВЉЕ КУДЕЉЕ ЗА ПТИЧИЦЕ, САЛАТА ЗА ПТИЦЕ ПУЗАВИЦЕ (BUCEROTIDAE); УКУПНО 40 „ЈЕЛА“ ЈЕР ПТИ-ЦЕ ИМАЈУ ВЕЛИКЕ ПРОХТЕВЕ.

ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ И ГЕОГРАФИЈА

Од чега зависи изглед предела и зашто папагаји, колибри и друге тропске птице имају блиставо и шарено перје. Геохемија предела — нова грана географије

Географија се дуго бавила само описивањем појединих појава и предела, да би касније прешла на поређења и објашњавања њихових разлика. Достигнућа физике и хемије омогућила су географији даљи напредак. Објашњавајући изглед појединих предела на Земљи, географија указује који му хемијски елементи дају својствене одлике. Заиста, како и који елементи дају тако различите изгледе тундрил и влажних тропских шумама?

Биолошко кружење атома

Хлорофилне биљке, користећи сунчеву енергију, стварају врло сложена органска једињења од простих минералних материја које се налазе у тлу, води и ваздуху. Тим процесом, познатим под именом фотосинтеза, сакупља се у биљкама преобразена сунчева енергија која улази у тела људи и животиња преко мишићне енергије. После смрти живих организама, биљка и животиња, настаје распадање њихових органских остатака. У процесу распадања материја главну улогу имају микроорганизми: у једном грамму неке истражене лешине живе милијарде таквих организама који разлажу органске материје на простија једињења — на воду, угљендиоксид и минералне соли, односно обављају процес минерализације.

Део тих простих материја, настао процесом минерализације, користе касније биљке из млађих генерација и стварају поново органске материје. Али, и оне најзад умру и распадају се. Тако се у природи, под утицајем сунчеве енергије и радом микроорганизма, непрекидно обавља прелаз простих материја у сложена органска једињења и обратно. То кружење материја назива се биолошким кружењем атома. Оно је различито у појединим зонама на Земљи: најбујније је у влажним тропским шумама, а најспорије у поларним пределима.

У прашумама око Конга, Амазона и на острвима Малајског архипелага најповољнији су услови за стварање органских материја јер има у изобилију топлоте и влаге. Поједина стабла досижу 80 до 100 м висине. Бамбус за прва два дана живота достигне раст одраслог човека, а потпуно зрео стигне до 35 м. Али, и распадање органских материја изумрлих организама такође је брзо: микроорганизми, мрави и термити за неколико година не остављају баш никакав траг од огромних палих стабала, док у пределима умерено топлог поднебља стабло трули деценијама.

Из стабала, која брзо сатруле, издвајају се и продиру у тле заједно са водом велике количине органских киселина које хемијски разлажу и руше стене. После тога неки хемијски елементи, као што су калцијум, манган, натријум и други, који учествују у грађи стена, стварају нова хемијска једињења — лако растворљиве соли. Них захватају воде плавина, подземних токова и река и односе даље — у море. Тако се на једној страни врши миграција лако растворљивих елемената, а на другој нагомиланавање оних који се теже растварају. Као резултат тога, ствара се у тропским влажним шумама нарочито глинито тло — латерит — црвенкасте боје, са великим количинама једињења гвожђа и алуминијума, са кварцом и каолином. На неким местима овако тло је дебело више десетина метара.

Латеритно тло је кисело, не достају му калцијум и други елементи који су у стању да неутралишу органске киселине, настале при распадуу организама. Управо те елементе испрала је вода из тла и однела их у море. Зато је живи свет прашума приморан да се прилагођава таквом тлу: узима из њега, у растворима и храни, елементе којих тамо има у обиљу. Тако, чај најбоље расте на киселом тлу, сиромашном калцијумом. У пепелу чаја има до 28% алуминијум-оксида, док га у пепелу степских биљака има

највише до 5%. У стаблу живог бамбуса могу се наћи калцијум, натријум, хлор и сумпор — управо они, који недостају влажним прашумама. У мешовитим шумама умерене зоне највећи удео у биолошком кружењу атома имају калцијум, гвожђе и водонични јони, а у тајгама још и алуминијум. У тундрама су исти типоморфни елементи као и у прашумама, изузев силицијума који није значајан ни у природи других предела на Земљи.

Како се одражава одсуство појединих елемената на живи свет? Познато је да недостатак јода изазива код људи гушавост. У крајевима где се она била често, сада се кухињској соли додаје само 0.001% јодида калијума или натријума, и ова болест је практично ликвидирана. У мочварним крајевима, где нема довољно калцијума и кобалта домаће животиње болују од рахитиса и акобалтозе, која изазива кривљење кичме и мршављење. Додавањем незнатних количина тих елемената храни животиња, те болести нестају.

Тундра — предео са успореним биолошким кружењем атома

Тундре, простране области покривене маховином и лишцима, захватају најсеверније делове евро-азијског и америчког континента. Услед недостатка сунчеве топлотне енергије биолошко кружење атома је врло успорено. Лета су кратка, најтоплији месец у тундрама има температуру испод 10 степени и испаравање је незначително. Зрто је тло врло влажно, вода која је уз то чак и лети залеђена већ на 20 до 30 см испод површине. Природни услови за живот биљака су врло тешки, па је сасвим ретко да се види што ретка стабла смрека на полуострву Коли (СССР) за 500 година живота достигну дебљину од свега 10 см! А кад такво стабло падне, потребне су деценије па и столећа док сасвим истраули — процес минерализације је врло спор.

Насупрот прашумама, где је због бурног процеса распадања тло врло киселино од органских материја које се стално обнављају, тло тундре је такође богато киселинама, али само зато што је процес разлагања врло успорен, па се остаци угинулих организама дуго одржавају. Они се споро разлажу у проста једињења која би могла да користе нове биљке.

Тај успорени процес разлагања је од великог значаја за живот у тундрил, оскудној простим минералним материјама, солима калцијума, натријума итд. Недостатак тих елемената залажа се и на животињском свету. Познато је да су ирваси биљождери, али у пролеће, кад осете нагонску потребу за калцијумом једу птичија јаја, па чак и ситније глодаре, јер се тај елемент налази у великим количинама у љускама и костима. Понекад пију и морску воду, која

садржи многе растворене елементе.

Типоморфни елементи

Обиље, односно недостатак појединих хемијских елемената испољава се на изгледу предела и његовом живом свету. У пределима умереног поднебља тај утицај је слабији, док је у поларним крајевима незнатан. Ваздух у шумама и на ливадама одаје разнолик мирис који потиче од такозваних фитонцида — лако испарљивих органских материја које производе биљке. Утврђено је да фитонциди уништавају неке врсте микроба. На тај начин се биљке бране од својих невидљивих непријатеља. Вероватно због тога миришљави ваздух шума и ливада повољно делује на грудоболне. У тундрама, где нема шума ни ливада, ваздух је сиромашан фитонцидима јер оскудна маса тундре не може значајније да утиче на главне природне компоненте предела — на тло, воду и ваздух.

Према томе, изглед било ког предела на Земљи зависи углавном од хемијске активности живих организама. При томе нарочиту улогу имају типоморфни елементи који се у одређеним природним условима могу лако растворити и улазити у грађу живе материје или се нагомилати у тлу. Типоморфни елементи прашума су: силицијум, алуминијум и гвожђе, као и водонични јони. Тамо недостају калцијум, натријум, хлор, сумпор и други лако растворљиви елементи јер их реке односе у мора. У степама и пустињама типоморфни елементи су: калцијум, натријум, хлор и сумпор — управо они, који недостају влажним прашумама. У мешовитим шумама умерене зоне највећи удео у биолошком кружењу атома имају калцијум, гвожђе и водонични јони, а у тајгама још и алуминијум. У тундрама су исти типоморфни елементи као и у прашумама, изузев силицијума који није значајан ни у природи других предела на Земљи.

Како се одражава одсуство појединих елемената на живи свет? Познато је да недостатак јода изазива код људи гушавост. У крајевима где се она била често, сада се кухињској соли додаје само 0.001% јодида калијума или натријума, и ова болест је практично ликвидирана. У мочварним крајевима, где нема довољно калцијума и кобалта домаће животиње болују од рахитиса и акобалтозе, која изазива кривљење кичме и мршављење. Додавањем незнатних количина тих елемената храни животиња, те болести нестају.

Због свега тога, нова географска дисциплина, названа геохемија предела (на Географском факултету у Москви постоји катедра за тај предмет), има не само велики научни него и привредни значај.

ЛЕК ЗА НОВИНСКУ МАКУЛАТУРУ

Папирна макулатура може се употребити као сировина за фијније врсте хартије. Зато је, додуше, неопходно удати се у ње типографску боју. Међутим, она се не може уклонити с новинске хартије јер је њена влакна тако упију да се ничим не може спрати.

Ипак, недавно су амерички хемичари пронашли начин помоћу кога се лако и брзо хемијским путем одузима боја новинској макулатури, тако да се од ње могу добити ролне изванредно беле хартије. Колика је за индустрију папира овај проналазак значајан показује то што га је одмах прихватило више од четрдесет новинских кућа.

ХУМАНЕ КАЗНЕ

Берлински суд је недавно осудио петнаестогодишњу Кристину Мајер, која је у једној радији украла хаљину и спавалицу — да десет недеља шије, и то сваке недеље по једну хаљину за лутку коју ће сама однећи некој болесној и сиромашној девојцици.

ЗМИЈЕ КАО ПОСЛАСТИЦА

У јужнокинеској кухињи змије се сматрају као права посланица. У Хонгконгу, на пример, чије је становништво претежно кинеско у близини највећег трга у једној побочној улици налазе се два ресторана у којима се служе само змије. Одмах поред ресторана је мрачи дуњачић где се могу купити живе змије — отровнице — кобре, змечарке и друге — увезене из Тајланда, Вијетнама, Кине и са Формозе. Ако гост у ресторану то жели он може лично да одабере себи змију:

уколико је отровнија утолико се сматра бољом. Безукусно месо змије, које мора да буде сасвим свеже, најчешће се сервира у супи.

За становнике јужних кинеских провинција змије нису само саставни део јеловника, већ и лек. Месо змије које садржи знатне количине протеина лечи нишјас, реуматична обољења и разне назабе, а поштрава вид и појачава еластичност мишића. Као лек нарочито је омиљена жуч која се из тек убије-

не змије помеша са кинеским вином од пиринча; тај горак, зелен напиток, сматра се да појачава рад срца и побољшава циркулацију крви. Жуч од змије може се појести и сирово и то са већим лековитим дејством, само је треба спрати гутљајем вина. Нарочито „змијско вино“ добија се ако се мртва змија четири месеца држи у стакленој посуду, пуној вина од пиринча. Некада је у готово свакој кинеској кући било овог вина које се није сматрало као пиће већ као лек.

НЕПОЗНАТА ОСТРВА

У Тихом океану југозападно од острва Валис налазе се два мала вулканска острва Фитина и Алофи и са њима заједно архипелаг Хорн који се налази на 178° дужине и 14° јужне ширине. Мада удаљени 2000 километара северозападно од Нове Каледоније, крај које је мало острво Увеа сва она још припадају Француској. Иза ван великих пловидбених линија које пре сецају Пацифик, ова острва се ретко и помињу. Од 9300 њихових становника 40 су само европског порекла.

Најко то одбије сматра се обичајним, поготово што зна да ће му овај зајам бити поштен враћен макар и на други начин.

Новац се сматра као реткост. А и чему он? Рибе у

ског порекла. Кратери некадашњих вулкана постали су слатководна језера. Изузетак представља брдо Пике од 850 метара, на острву Фитина на коме нема језера али је изванредно корисно као

океану има колико ко хоће. Воће и поврће на острву Алофи расте само. Људи се баве риболовом и изградњом пирога који су увек украшени фигурама.

Жене гаје маниоку и копру. Плету котарице од прућа и асуре од жила дрвећа и украшавају велике слике од коре дрвета.

Острва Валис су вулкан-

оријентациона тачка, јер се по лепом времену може приметити са више од 100 километара удаљености.

Љубитељи марака су веома срећни кад у својој колекцији имају макар једну са острва Валис, док су они који је немају завидљиви. Поводом тога постоји тамошња изрека: „Не доноси несрећу буре него завист“.

ОБАВЕШТЕЊЕ ЧИТАОЦИМА

У идућем броју објавићемо резултате конкурса из математике.

ЛИЦИТАЦИЈА

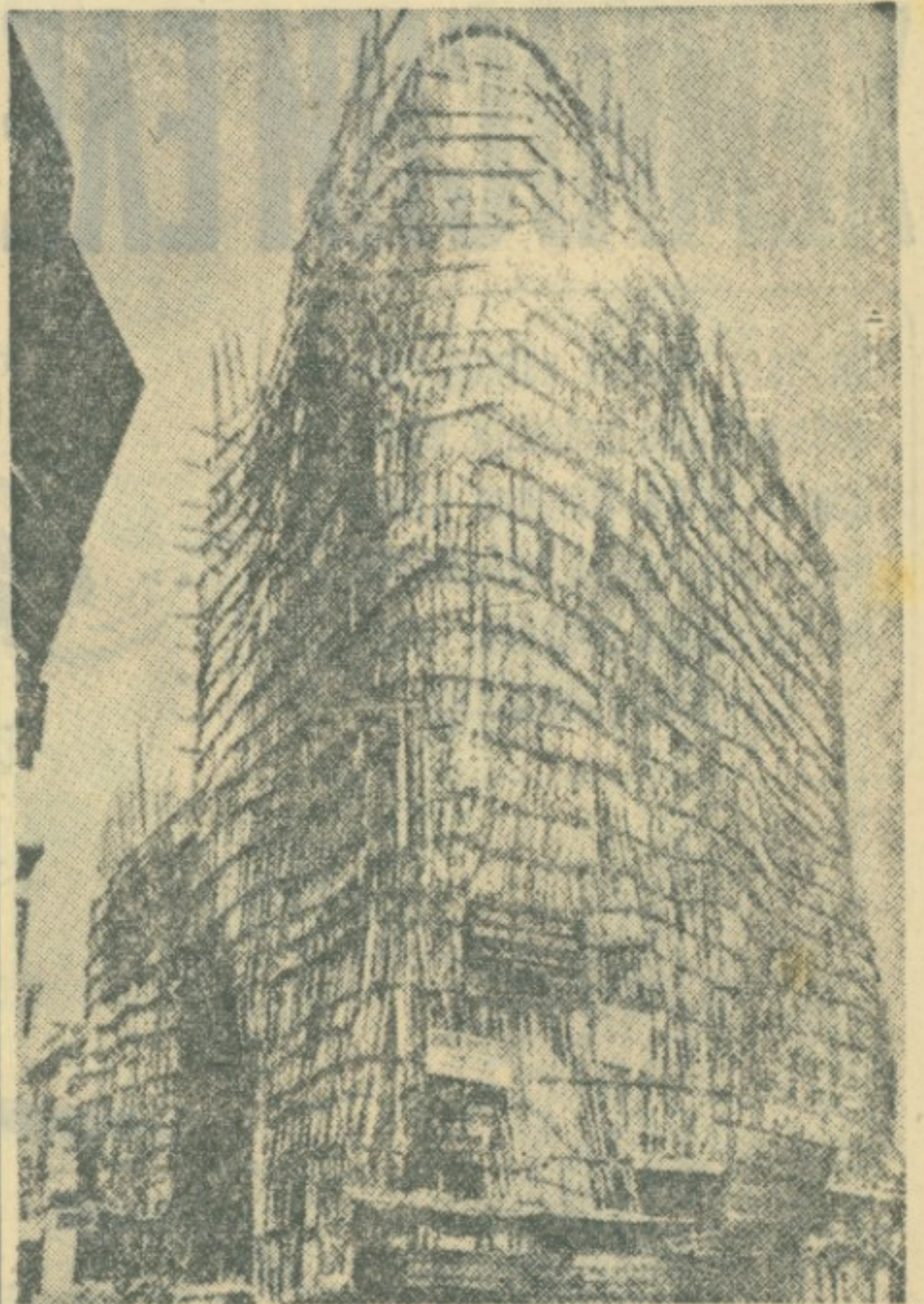
У паланци се већ осам дана само о једном говорило:
 — Гонтран је стари лисац! — узвикивали су неки.
 — Има нечега тајанственог у свему томе — сумњали су други.
 — Гонтран је рекао да се повлачи у неки пансион.
 — Изгледа да има велику уштећевину...
 — Али нема још толико времена да је потроши јер је зашао у осамдесет трећу.
 — А његови синови?
 — Алберт и Густав? Они су међу собом завађени а са оцем се не слажу. Али одржавају везу с њим због наслеђа.
 — Да, због Гонтранове уштећевине и породичног намештаја.
 — Заиста, Гонтран веома држи до тога да његови синови сачувају покућство.
 — И сада све то хоће да прода на лициtacji! Ко то може разумети.
 У ствари стари Гонтран је нешто смишљао али се није знало шта, сем да ће већ у следећу недељу бележник почети на јавној „лицитацији у стану Сантуса Гонтрана да продаје једну трезарију, спаваћу собу, машину за грејање, столице, кухињско посуђе, слике, лустере и разне друге ствари. Плаћање у готовом.“ То се могло прочитати на жутом афишама постављеним на све четири стране градића Гибора и на самој кухињи Гонтрановој.

Дан уочи тога Алберт и Густав су стигли из Париза, један возом, други колима. Сваки од њих је сам посетио оца а затим је Алберт узео собу у хотелу на станици, а Густав у хотелу прекопута цркве.
 У недељу је бележник-лицитатор заузео место за столом испред Гонтранове куће а радознали грађани су почели да се окупљају око њега очекујући интересантне догађаје. Алберт и Густав су дошли међу првима и званично стегли руку један другоме да би показали свима како приче нису тачне. На изненађење свих чак су пошли заједно у једну оближњу кафану да пре почетка лициtacji попију пиво. Ту је кафеџија Франсоа чуо њихов разговор, иако се пр-

вио да не обраћа пажњу, али који никад неће заборавити.
 — Отац ти је сигурно рекао исто што и мени — поче опрезно Густав.
 — Да. Он жели да ми откупимо ствари. Ставио је сву своју уштећевину у један комад намештаја да би био сигуран да ћемо све баш ми откупити.
 — Укратко, он хоће да нам прода наше наследство! — заклаучи иронично Густав.
 — Ако се за сваку ствар нас двојица будемо надметали таман ћемо да пропаднемо.
 — Можда намерава да нас измири — примети Густав.
 — Ништа му не вреди! — рече љутито Алберт.
 — То и ја кажем. Уосталом, могли бисмо све ствари да купимо по ниској цени а скривено благо, кад га нађемо, да поделимо.
 — Ја нећу да га делим, — побуни се Алберт — али имам другу идеју. Нека сваки од нас купи оно што хоће и алај вера ономе ко нађе паре. Важи?
 — Важи.
 — А ако се јави још ко да лицитира?
 — То не можемо спречити, али ћемо се борити.
 Бележник је почео лицитацију са мањим стварима: вазама, виљушкама, кашикама. Густав је добио прву ствар а да га нико ни за франак није ометао. Алберт исто тако добио је до шест тањира и столњака четке Лујзе.
 Иза једног прозора првог спрата стари Гонтран је седео у фотељи и пратио продају. Бележник се онеспокојавао. Кад је почео са продајом ормана викнуо је:
 — Овога пута ћемо почети од 50 франака, а и то је мало... као пар ципела.
 Али ни поред овога нико се не јави. Грађани нису ни били дошли да се надмећу. Њих је више интересовало да гледају завађену браћу. Само по времену понеко је узимао понеку ситницу.
 И газда Франсоа се умешало у гомилу, задовољно и подмукло тајанствен. Бележник је управо тада већ сасвим обесхрабрен ставио на продају један ноћни орманчић и уштао:
 — Који ће од браће за њега дати 40 суа?
 — На мене је ред! — повика Густав дижући руку.
 — Не! Ја почињем, — успротиви се Алберт.
 Истину рећи после продаје столица није се више знало ко је у праву.
 — Хајдемо! — умиривао је и пожуривао бележник.
 — Два франка — поче Густав.
 — Три — раздра се Алберт. Уши се наћулише — ово је било први пут да се браћа отимају око једног предмета.
 — Четири франка — повика Густав.
 — Десет франка — јави се Алберт.
 — Двадесет — загрме Густав већ сасвим црвен.
 — Е баш нећеш! — пенушао је Алберт са два гомиле... — Био је мој ред.
 — То ћемо видети! — претио је Алберт изнад главе.
 Два брата се не задржаваше на томе. Цифра се пела вртоглавом брзином: 200, 500, 1000, 2000, 3000, 4000.

— Господо, — викао је већ промукао бележник — будимо разумни! Ово орманче је заиста лепо... али не вреди толико.
 Кафеџија Франсоа отвори тек тада уста:
 — Ја дајем 5.000!
 Сви су веровали да он збија шалу.
 — Молим вас, будите озбиљни, нисмо овде да се забављамо — опомињао је бележник.
 — Ја се не шалим — рече Франсоа, — дајем 5.000.
 — Никад! — успротиви се Алберт, — ја кажем шест хиљада.

— Десет хиљада! — заурла Густав запањен од беса.
 — Петнаест — рече хладно Алберт.
 — Треба то платити! — љутио се бележник — или ћете одлежати у затвору.
 — Не може то тако! — разгорува се Густав. — Ја нудим 16.000.
 — Двадесет — дочека Алберт.
 Стигло се тако до 80.000 али се на томе није зауставило.
 — Осамдесет пет хиљада — загрму се Алберт али већ утучен јер није могао даље а да не рескира да буде ухапшен. То је било све што је имао и то кад прода кућу.
 — Деведесет шест хиљада прибра се Густав.
 — Деведесет и осам — јави се кафеџија Франсоа.
 Два брата осталоше затворених уста а сви гледајући зинуше од чуда.
 — Господо! — узнемири се бележник — Први, други и... трећи пут! — Он лупи чекињем о ноћни орманчић и додаде: — Имате га, господине Франсоа.
 Кафеџија пружи чек на трајну суму и упути се својој кафани носећи орманчић. Испратио га је троструки прасак смеха... Албертов, Густавов и иза прозора, старог Гонтрана. Разуме се — у орманчићу није било ничега!
 Породица Сантус је овом измишљотином утроје направила добар посао, али је заборавила само једну малу ствар — да је Франсоа намеравао да надметање плати оним што нађе у орманчету. Уместо пара он је нашао своје место у затвору, али то није донело ни један франак породици Сантус, која је да би извела овај подвиг — годишњама изигравала завађене.

БАМБУС И СУНЦЕ

Завеса од бамбуса која од погледа пролазника потпуно скрива ову вишеспратницу нема никакве везе са грађевинским скелатама. Њена једина сврха је да заштити од сунца раднике који на фасади зграде изводе завршне радове. У врлој Калкути, где се подиже нова вишеспратница, овакви „сунцобрани“ од бамбуса више су него потребни.

БИМ И БУМ
by JOE MURIAL

И ФУНЧИЦУ СОЛИ ИЗМЕЂУ ДВА ПРЕСТА...
МАМА?
ПОСТИ НИКАД НЕ УЗНЕМИРАВАЈ МАМУ КАД ПРОБА НОВ РЕЦЕПТ!

ОНДА ЈЕ ЛУТА К'О ОСИЦА!
ОБАЈ НОВИ КРЕМ МОГАО БИ ДА БУДЕ МАЛО СЛАЂИ... ДА, ДА!
ШТА?
ХЕ! ХЕ!

АКО ТИ СЕ НЕ СВИЗА МОЈ НАЧИН КУВАЊА, НАПОЛНЕ ИЗ КУХИЊЕ!
ОХИ МАМА ЈЕ У ДИВНОМ РАСПОЛОЖЕЊУ!
БРЗО! УВУЦИ СЕ У КУХИЊУ И УЗМИ НОЖЕВЕ!

ОВДЕ НИКО НЕ ЦЕНИ ДОБРУ КУХИЊУ! ГРР!
ИСТУПИ КЕМО СЕЧИВА!
МЕСО И КРОМПИР! МЕСО И КРОМПИР! ТО ЈЕ СВЕ ШТО ОНИ ВОЛЕ!
ОДЛИЧНО! НИ СИР САД НЕ МОЖЕ ДА СЕЧЕ!
ОД ЛИХ КРИШОМ ВРАТИ У КУХИЊУ!
ШНИЦАЕ И КРОМПИР СУ НА СТОЛУ!!
МООЦ!
ОДЛИЧНО!

ХЕЈ! ОВА ШНИЦА ЈЕ К'О БОН!
ИЛИ КАО ДРВО!
ШТА?
ТАКО! САД ЧАК НЕ ВОЛИТЕ НИ МЕСО НИ КРОМПИР, А?
ОСТАДОШЕ БЕЗ РУЧКА!

ПИЛУЛЕ ЗА ПАМЕТ

Извесни медикаменти могу веома много да повећају стваралачку способност људског мозга. До овог закључка дошао је амерички физиолог Лири после читавог низа експеримената. Наиме, Лири је утврдио да су препарати ЛСД-25, псилоцибин и мескалин, у стању „да људски интелект подигну на тако висок ниво какав поседује веома мали број људи“. Међутим, како су опити са медицинским препаратима у Сједињеним Америчким Државама забрањени, Лири намерава да у једном селу на западној обали Мексика оснује истраживачки институт.

— Десет франка — јави се Алберт.
 — Двадесет — загрме Густав већ сасвим црвен.
 — Е баш нећеш! — пенушао је Алберт са два гомиле... — Био је мој ред.
 — То ћемо видети! — претио је Алберт изнад главе.
 Два брата се не задржаваше на томе. Цифра се пела вртоглавом брзином: 200, 500, 1000, 2000, 3000, 4000.

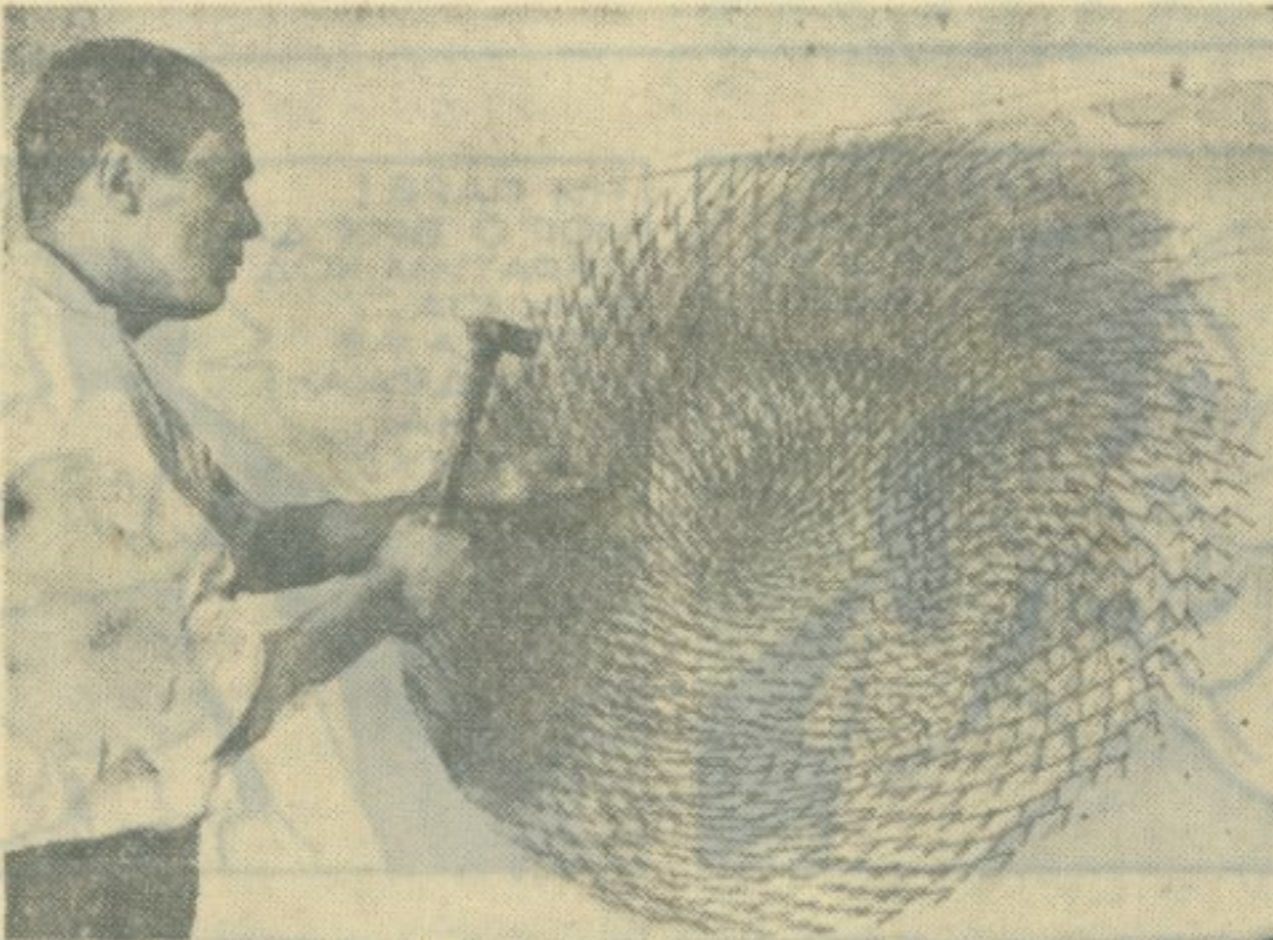

РАДИО-СИГНАЛИ СА ЗАКАШЊЕЊЕМ

Техника безичног предавања вести у свемиру много је напредовала последњих година. Стручњаци сматрају да справама којима данас располажу могу већ да успоставе радио-везу са звездама које су од нас удаљене до 4,3 светлосних година. Додуше радио-вест ће ову удаљеност превалити за 8,5 година.

Освета фараона

Прастар је празноверница да сваком човеку ко продре у египатске пирамиде и дође у додир са краљевским гробовима, мумијама и благом — прети несрећа. Сада су египатски научници открили да овај страх није баш неоснован: археолози и намештеници музеја који раде у близини мртвих фараона често оболевају од опасног запаљења слузокоже у носу и грлу. Мисли се да болести изазива платно у које су мумије увијене.

ЗЕМЉА ПОД КОЖОМ

Сада се врше опити да се помоћу једне нове синтетичне материје и на органицима створе услови као у правој стакленој башти. После сетве земља ће се прскати том материјом да би се створила танка прозирна навлака испод које ће земља остати топла и потпомагати растење биљки. После неког времена навлака ће се сама од себе растворити.

НОВИ МАТЕРИЈАЛ ЗА ЗАВОЈЕ

Да би боље и брже зацелывале ране сада је произведен нови материјал за завоје под именом „дрисите“. Направљен је од вештачке свиле која лежи између два танка слоја сунђерасте материје. Мали свежњиви влакана провлаче се кроз спољашњи слој и дејствују као фитиљи који усисавају течност из рана. На тај начин омотана рана остаје увек сува и може брже да зацели.

ГОВЕЂА КРВ УМЕСТО ПЕНИЦИЛИНА

У много случајева пеницилин није имао дејства стога што су узрочници инфективних болести били имуни према овом леку. У потрази за одговарајућом накнадом дошли су амерички лекари до екстракта говеђе крви. Он не само да уништава дејство извесних бактерија него и њих шест месеци штити од инфекције.

ШТА ЈЕ ОВО?

Да се не бисте мучили погађајући рећи ћемо вам одмах — овај човек је уметник нарочито настројен. Амбиција му је да ствара „дела“ укупвајући екере. У томе је неуморан и у неку рукотворину укуца и до 50.000.

Дрога која враћа памћење

Један једини преживели путник у једној авионској несрећи у Америци није на слушању могао да се сети ниједне појединости катастрофе. Уз његов пристанак дата му је онда једна дрога која уклања психичке сметње. Човек је одједном био у стању да до детаља опише минуте пре сурвавања и тако су узроци катастрофе могли бити објашњени.

КОСТОБОЉА И ПРЕТЕРАНО УЖИВАЊЕ АЛКОХОЛА

Оспоравана тврдња да прекомерно уживање алкохола изазива костобољу сада је научним истраживањима потврђена. Установљено је да крв пијаних људи садржи не обично велику количину мокраћне киселине која је један од најважнијих фактора за костобољу.

ВЕШТАЧКИ ПОЗНАВАЛАЦ РУКОПИСА

У Америци је произведен специјалан апарат који је у стању да пише као човек и да тачно имитира рукописе. Овај проналазак ће пре свега донети велике користи криминалистици. Апарат најмање може са највећом сигурношћу да испита да ли је неки рукопис прави или фалсификован.

ГУСКЕ ПОМАЖУ ПРИ ПЛЕВЉЕЊУ КОРОВА

На плантажама памука на југу САД стечена су послед-

њих година одлична искуства са једном врстом гусака увезеном из Кине. Оне се нарочито радо хране коро-вом који расте на плантажама памука и зато се у великим јатима допремају тамо. Њихова помоћ је не само јефтинија него и ефикаснија од хемијских средстава. После жетве памука ове гуске се продају као заклана живина.

ЧЕМУ СЛУЖИ

Прогрес се не зауставља, уметност не стоји! У музеју модерне уметности у Паризу може се видети ова необична механичка справа коју је њен творац Жањ Тинглеј назвао „циклографер“, али чему служи готово нико не зна.

ЧУДОТВОРНА планинска торба

Амерички планинари који су 1. маја освојили Монт Еверест могли су да понесу много више пртљага него што је до сада било уобичајено на таквим експедицијама. Нова врста планинских торби „Хил-Пек“, како се назива, не оптерећује човека леђа више него карличне кости. При пробама са овом торбом нормално грађени људи преносили су терете до 100 кг на велике удаљености.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) талас; 3) најситнији део течности; 6) немани; 7) етика; 9) прилог за време; 11) канцеларија; 12) украсна биљка; 14) уштина замењивач; 15) јапанска мера за дужину; 16) похвална песма; 17) хемијски знак за тријумф; 18) турки лекови; 20) мушко име; 21) река у Пакистану; 22) свеза; 23) Ужичанин; 24) енглеска мера за дужину; 26) хемијски знак за калај; 27) показивач; 28) ономагоња лавежа; 29) град у Холандији; 31) женско име; 33) проналазак; 35) политичко учешће; 36) личност из драме „Смрт трговачког путника“ од А. Милера; 37) птица гра бланшита; 38) оружански сукоб народа; 39) узвик.

Усправно: 1) име и пре име нашег књижевника („С партизанима“); 2) грчки епски песница; 3) удег; 4) врста дрвета; 5) учешће у подели добити; 6) рогозина; 8) река у Француској; 10) музички термин; 13) речено острво; 19) личност из Голдвортијевог романа „Тамни цвет“; 20) телефонски позив; 22) град у Грчкој; 23) хелиоски драмски шабљак („Седморица против Тебе“); 24) целокупна; 25) јапанска планина; 30) део школског прибора; 32) река у Француској; 34) шаховски термин.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) Вацка; 6) маљина; 8) ЗАР; 9) туш; 11) рт; 12) она; 14) тт; 15) амара; 16) Др; 18) ова; 19) км; 20) Нант; 22) жреп; 24) Ила; 25) ара; 27) брест; 30) ТВ; 32) оса; 33) жи; 34) век; 35) тај; 37) орао; 39) Сена; 40) новинар.

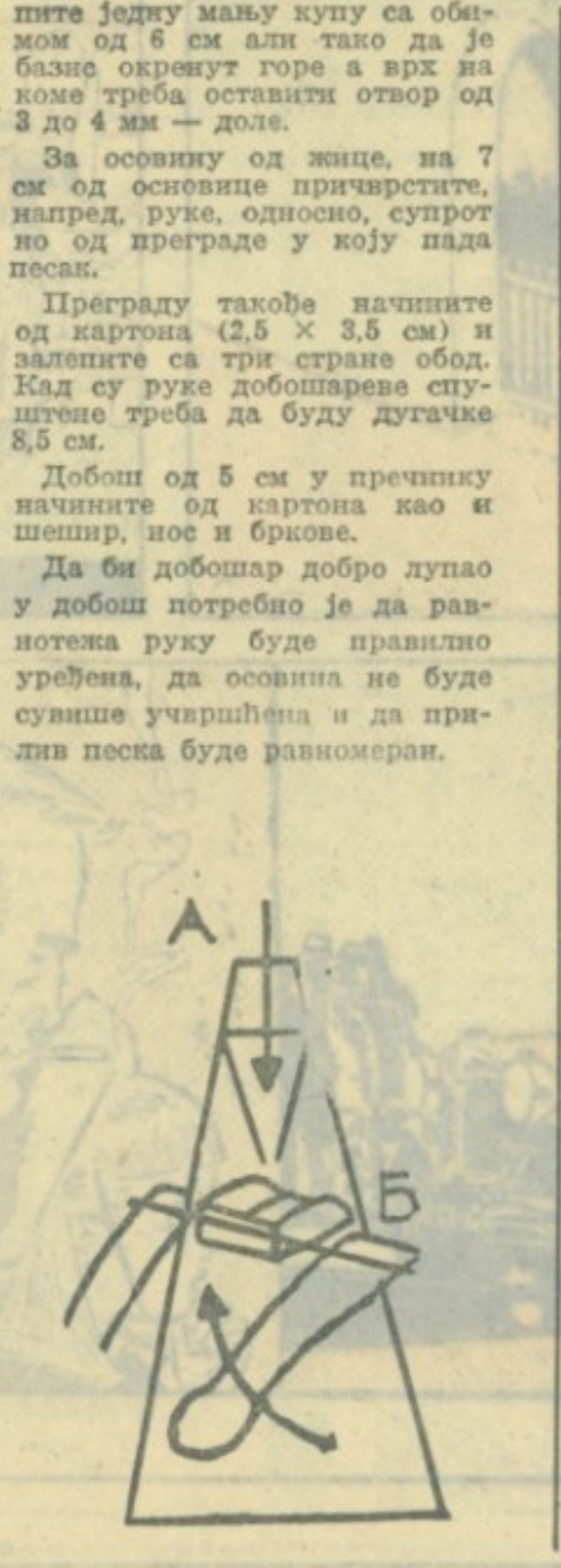
Усправно: 1) Бар; 2) ас; 3) чланак; 4) ки; 5) Ант; 6) мат; 7) аут; 8) уредништво; 10) штампарија; 12) омот; 13) арај; 17) рад; 19) кер; 21) Наб; 23) рад; 25) вест; 29) ро; 29) са; 31) Верн; 33) жанр; 35) као; 36) теа; 38) ов; 39) сн.

НАПРАВИ САМ

Човечуљак — добошар

Овог човечуља који лупа у добош лако ћете направити сами ако се будите придржавали нашег упутства. Од материјала су вам потребни: картон, лепак, жица и песок. На нашој слици обележеној са А и Б видете како изгледа човечуљков костур а на слици В — он цео. Кроз отвор А који се, као што видите, налази на горњем делу костура спајаје се песок — он ће падати на преграду Б залеђену за осовину од тањег гвоздене жице која у исто време служи и као држач за руке. Техника лупања у добош састоји се у балансирању: песок из левка А падаће у преграду и чим се она услед тежине песка наклони и изручи га, руке добошарева ће се подићи. Празна преграда је лакша од руку које ће као тежа пасти — удариве у добош — али тине ће се подићи и преграда која почиње поново да се пуни песком, и тако редом. Добошар ће лупати у добош догод у левку А има песка. Кад га нестане подићите добошарево тело које увек треба да поставите на неки комад хартије, покуните песок, дигните капу добошару с главе и оручите поново кроз отвор тај исти песок који ће поново почети да кружи. Добошарево тело начините од тањег картона, изрежите полукруг са полупречником од 18 см и направите купу са базисом од 10 см а на горњем делу одсеците врх ширине 1,5 см. У горњем делу купе, угутира, углавите најпре и зале-

Како ћете уклонити мрље

Ма колико да сте уредни ипак вам се икад додје да се испрљате. Да бисте мрље што пре и што боље очистили дајемо вам неколико савета: најпре, немојте никад оставити да се осуши мрља ма од чега она била. Све се боље чисти док су свеже. Потребно је знати такође и од чега је мрља настала да би се применило одговарајуће средство. Уколико немате при руци потребна средства за чишћење, одмах оштрицом ножа подиците слој од коломлаза, сликарске боје или чега другог. Ставите на то место мало воде да бисте спречили да се масноћа даље шири. Никад немојте трљати мрљу сасвим свежу сем ако је без претанка ткивина упија. Понекад и најбољи производи за скидање мрља остављају „ореол“, односно круг око очистиеног места. Да би се то избегло најпре снајте средство за чишћење око упрљаног места а затим баш на њега. За скидање катрана, ако је свеж, употребите све раствараче за масноћу: бензин, тетрахлор и слично. Ако је мрља стара треба је прво „освежити“ стоним уљем или бутером, а затим све, после примене растварача, исперите млаком водом. Ма какве масне мрље од уља или пасте за ципеле — најпре добро ишчеткајте да би се скинула прашина и онда комадом вате или фланала навлашеним, на пример, у бензин, добро ишчеткајте. Испод мрље је добро подметнути сунђер да би упио масноћу. Флеке од млека очистите бензином да би се скинула масноћа а затим оперите млаком водом.

Јесће ли већ чини да...

... стручњаци савеза америчких осигуравајућих друштава утврдили су да су за саобраћајне несреће много чешће одговорни пушачи од непушача.

... једна „добра камила“ натоварена са 200 килограма терета пре-

ће више од 40 километара дневно.

... најстарији мост у Француској је Бавољн мост на Хероу између Анана и Сент-Гиљем-де-лезера. Почело се са грађењем 999. а завршен је 1001. године. После њега долази мост на Алби из 1035- на Авн њонски мост који потиче из 1180- године.

... јавно афиширање ове године слави пестогодишњицу. Прве афише руком писане биле

су залеђене 1463. године по зидовима кућа у Француској области Сент-Флур.

... један римски олтар начињен од базалта недавно је откривен приликом извођења грађевинских радова северозападно од Франкфурта. Априлијус Сатурнијус га је по светино Јупитеру и Јунони.

... прошле године умрло је на рингу или од последња борбе 14 боксера, а смрт боксера Дејви Мура је 217.

у историји бокса. Мур је у исто време и други светски шампион који је изгубио живот бранећи своју титулу.

... Милан Вукасовић из Ораховца у Боки стигао је као морепловац на самом крају 19. века у Чиле и у Аргентини основао бродоградилнице „Лаплантез“. Сматран је зато најзаслужнијим Европљанином.

... и пре тунела испод Монблана који је дугачак 11.600 м постojaли су велики тунели као: тунел испод Ескоа

(Анверс) дугачак 1.752 м, тунел у Бруклину (САД) 3.383 м и тунел испод Мерсија (Ливерпул) 4.215 м.

... највеће исписано слово на свету је црносково слово „Л“ направљено на падини једног брежуљка 1927. године, иза колеца Ла Верн у Калифорнији. Високо је 103,60 м а широко 13,70 м.

... прва кафана у Француској отворена је у Марсеју 1667. године.

У Паризу је отворена 5 година касније.

... у Борис Кану, малом болнијском месту није пала киша већ 47 месеци.

УОХНАЗАРД

Ква-Ква!

Увећује Паја Патак

КОД ЊИХ НЕМА

Отворио Паја Патак хотел и почео надмено да се понаша према особљу. Једног дана он чу како портир једном госту каже:

— Не господине, код нас тога нема.

Паја се приближи, погледа бесно портира и прекоре га:

— Како да нема кад увек има.

Гост их погледа обојицу и журно оде а портир објасни директору Паји полугласно:

— Он ме је питао да ли код нас има много кини.

УПЛАШИО ГА

У Шиљин купе брзог воза у току ноћи упаде један маскирани човек са револвером и грубо га пробуди:

— Ваш новчаник!

Шиља га збуњено погледа и онда поче да се смеје.

— Шта вам је? — упита га зачуђено разбојник.

— Ништа, уплашио сам се.

— А зашто се онда смејете?

— Па, ништа! Мислио сам да ме је пробудио кондуктер, а како немам новца, нисам ни карту купио.